

Dokument ze zasedání

A9-0284/2022

30.11.2022

ZPRÁVA

Za stejná práva osob se zdravotním postižením
(2022/2026(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodajka: Anne-Sophie Pelletier

Zpravodajové přidružených výborů podle článku 57 jednacího řádu:
Jordi Cañas, Výbor pro zaměstnanost a sociální věci
Ulrike Müller, Petiční výbor

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	33
STANOVISKO VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI	37
STANOVISKO PETIČNÍHO VÝBORU	56
DOPIS VÝBORU PRO KULTURU A VZDĚLÁVÁNÍ	68
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	71
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	72

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Za stejná práva osob se zdravotním postižením (2022/2026(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 2 a čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a články 2, 9, 10, 19, 48, 67(4), 153, 165, 168 a 174 čl. 216 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, zejména na její články 3, 6, 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 34, 35, 40, 41 a 47,
- s ohledem na evropský pilíř sociálních práv, a zejména jeho zásadu 1 týkající se všeobecného a odborného vzdělávání a celoživotního učení, zásadu 2 týkající se rovnosti žen a mužů, zásadu 3 týkající se rovných příležitostí, zásadu 4 týkající se aktivní podpory zaměstnanosti, zásadu 5 týkající se bezpečného a adaptabilního zaměstnání, zásadu 6 týkající se mezd, zásadu 10 týkající se zdravého, bezpečného a dobře uzpůsobeného pracovního prostředí a ochrany údajů, zásadu 11 týkající se péče o děti a podpory dětí, zásadu 14 týkající se minimálního příjmu a zásadu 17 týkající se začlenění osob se zdravotním postižením,
- s ohledem na Úmluvu Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením a její vstup v platnost dne 21. ledna 2011 v souladu s rozhodnutím Rady 2010/48/ES ze dne 26. listopadu 2009 o uzavření Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením Evropským společenstvím¹,
- s ohledem na obecné připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, které jsou autoritativními pokyny k provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, zejména s ohledem na obecné připomínky č. 2 ze dne 22. května 2014 o přístupnosti, č. 3 ze dne 25. listopadu 2016 o ženách a dívkách se zdravotním postižením, č. 4 ze dne 25. listopadu 2016 o právu na inkluzivní vzdělávání, č. 5 ze dne 27. října 2017 o nezávislém životě a zapojení do komunity, č. 6 ze dne 26. dubna 2018 o rovnosti a nediskriminaci a č. 7 ze dne 9. listopadu 2018 o účasti osob se zdravotním postižením, včetně dětí se zdravotním postižením, na provádění a monitorování úmluvy prostřednictvím zastupitelských organizací,
- s ohledem na Kodex chování mezi Radou, členskými státy a Komisí, kterým se stanoví vnitřní ujednání pro účely provádění Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením Evropskou unií a zastoupení Evropské unie v souvislosti s touto úmluvou²,
- s ohledem na závěrečné připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením ze dne 2. října 2015 k úvodní zprávě Evropské unie a na seznam otázek předložených Výborem OSN pro práva osob se zdravotním postižením dne 20. dubna

¹ Úř. věst. L 23, 27.1.2010, s. 35.

² Úř. věst. C 340, 15.12.2010, s. 11.

2022 před předložením druhé a třetí pravidelné zprávy Evropské unie,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na Úmluvu na ochranu lidských práv a základních svobod (Evropská úmluva o lidských právech, EÚLP),
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW),
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte,
- s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a její cíle udržitelného rozvoje, zejména na výslovné zmínky o zdravotním postižení v cílech č. 1 a 2 týkajících se vymýcení chudoby a hladu, v cíli č. 3 týkajícím se zdraví, cíli č. 4 týkajícím se vzdělávání, cíli č. 8 týkajícím se růstu a zaměstnanosti, cíli č. 10 týkajícím se nerovnosti, cíli č. 11 týkajícím se přístupnosti lidských sídel a cíli č. 17 týkajícím se shromažďování údajů,
- s ohledem na zprávy UN Women o ženách a dívkách se zdravotním postižením, zejména na jeho zprávu ze dne 1. července 2021 nazvanou „Covid-19, gender a zdravotní postižení: prevence a zamezení genderově podmíněného násilí páchaného na ženách, dívkách a genderově nonkonformních osobách se zdravotním postižením během pandemie COVID-19“³,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“),
- s ohledem na strategické šetření úřadu evropského veřejného ochránce práv (EVOP) týkající se toho, jak Komise zajišťuje osobám se zdravotním postižením přístup ke svým webovým stránkám,
- s ohledem na opatření Rady, kterým se zavádí revidovaný rámec na úrovni EU požadovaný podle čl. 33 odst. 2 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením,
- s ohledem na zprávu Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 20. března 2019 „Skutečná práva osob se zdravotním postižením volit ve volbách do Evropského parlamentu“⁴,
- s ohledem na strategické šetření EVOP ve věci toho, jak Komise monitoruje finanční prostředky EU, které mají osobám se zdravotním postižením a starším osobám pomoci uplatňovat své právo na nezávislý život,
- s ohledem na zprávy o základních právech za roky 2021 a 2022, které vydala Agentura EU pro základní práva,
- s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 11. prosince 2019 nazvané „Utváření agendy EU v oblasti práv osob se zdravotním

³ <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-gender-and-disability-checklist-preventing-and-addressing-gender-based>

⁴ <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-02-19-153-cs-n.pdf>

postížením na období 2020–2030⁵,

- s ohledem na index rovnosti žen a mužů, vydaný Evropským institutem pro rovnost žen a mužů v roce 2021,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě⁶,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/818 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2021–2027) a zrušuje nařízení (EU) č. 1295/2013⁷,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV⁸,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru⁹,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu¹⁰,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace¹¹,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb¹²,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob¹³,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání¹⁴,
- s ohledem na doporučení Komise (EU) 2019/786 ze dne 8. května 2019 o renovaci

⁵ Úř. věst. C 97, 24.3.2020, s. 41.

⁶ Úř. věst. L 315, 3.12.2007, s. 14.

⁷ Úř. věst. L 189, 28.5.2021, s. 34.

⁸ Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57.

⁹ Úř. věst. L 327, 2.12.2016, s. 1.

¹⁰ Úř. věst. L303, 28.11.2018, s. 69.

¹¹ Úř. věst. L 321, 17.12.2018, s. 36.

¹² Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70.

¹³ Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79.

¹⁴ Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16.

budov¹⁵,

- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 2. prosince 2020 nazvaný „Digitalizace soudnictví – soubor příležitostí“ (SWD(2020) 0540),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 7. října 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů“ (COM(2020)0620),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 12. listopadu 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020-2025“ (COM(2020)0698),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2021 nazvané „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“ (COM(2021)0101), a zejména na šest stěžejních iniciativ v něm uvedených,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 19. května 2022 o srovnávacím přehledu EU v soudnictví (COM(2022)0234),
- s ohledem na revidovanou Evropskou sociální chartu, zejména na její článek 15 o právu osob se zdravotním postižením na nezávislost, sociální začlenění a účast na životě společnosti,
- s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426) předložený Komisí a na stanovisko Parlamentu ze dne 2. dubna 2009 k tomuto návrhu¹⁶,
- s ohledem na doporučení Rady ze dne 4. června 1998 o parkovací kartě pro osoby se zdravotním postižením¹⁷,
- s ohledem na doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021 o zřízení evropské záruky pro děti¹⁸,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 5. prosince 2019 o inkluzivních trzích práce: posílení zaměstnanosti osob nacházejících se ve zranitelném postavení na trhu práce¹⁹,
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 9. prosince 2021 nazvaný „Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku“ (SWD(2021)0373),
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. června 2022 o provádění opatření zaměřených na začleňování v rámci programu Erasmus+ na období 2014–2020²⁰,
- s ohledem na legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 3. května 2022

¹⁵ Úř. věst. L 127, 16.5.2019, s. 34.

¹⁶ Úř. věst. C 137 E, 27.5.2010, s. 68.

¹⁷ Úř. věst. L 167, 12.6.1998, s. 25.

¹⁸ Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14.

¹⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14646-2019-INIT/cs/pdf>

²⁰ Přijaté texty, P9_TA(2022)0265.

o návrhu nařízení Rady o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, kterým se ruší rozhodnutí Rady (76/787/ESUO, EHS, Euratom) a Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách²¹,

- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině²²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 nazvané Sociální a hospodářské důsledky ruské války na Ukrajině pro EU – posílení akceschopnosti EU²³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o stavu sexuálního a reprodukčního zdraví a práv v EU v rámci zdraví žen²⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. prosince 2021 obsahující doporučení Komisi ohledně boje proti genderově podmíněnému násilí: kybernetické násilí²⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2021 o situaci umělců a kulturním oživení v EU²⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2021 o ochraně osob se zdravotním postižením prostřednictvím petic: získané poznatky²⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. dubna 2021 o evropské záruce pro děti²⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2021 o provádění směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením²⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2020 o právech osob s mentálním postižením a jejich rodin během krize COVID-19³⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 a jejím následkům³¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. června 2020 o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období po roce-2020³²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 5. října 2017 o vězeňských systémech a podmínkách

²¹ Přijaté texty, P9_TA(2022)0129.

²² Úř. věst. C 434, 15.11.2022, s. 50.

²³ Přijaté texty, P9_TA(2022)0219.

²⁴ Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 43.

²⁵ Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 2.

²⁶ Úř. věst. C 184, 5.5.2022, s. 88.

²⁷ Úř. věst. C 132, 24.3.2022, s. 129.

²⁸ Úř. věst. C 506, 15.12.2021, s. 94.

²⁹ Úř. věst. C 474, 24.11.2021, s. 48.

³⁰ Úř. věst. C 371, 15.9.2021, s. 6.

³¹ Úř. věst. C 316, 6.8.2021, s. 2.

³² Úř. věst. C 362, 8.9.2021, s. 8.

ve věznicích³³,

- s ohledem na své usnesení ze dne 29. listopadu 2018 o situaci zdravotně postižených žen³⁴,
- s ohledem na studii nazvanou „Evropské strukturální a investiční fondy a osoby se zdravotním postižením v Evropské unii“, kterou dne 3. listopadu 2016 zveřejnilo generální ředitelství pro vnitřní politiky³⁵,
- s ohledem na studii s názvem o ekonomice platforem a nejistém zaměstnání, kterou zveřejnilo generální ředitelství pro vnitřní politiky dne 15. září 2017³⁶,
- s ohledem na studii o ochraně úlohy Petičního výboru v souvislosti s prováděním Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, kterou dne 9. října 2015 zveřejnilo generální ředitelství Evropského parlamentu pro vnitřní politiky³⁷, a na její aktualizované verze z let 2016, 2017 a 2018,
- s ohledem na podrobnou analýzu nazvanou „Evropský akt o přístupnosti“, kterou dne 15. srpna 2016 zveřejnilo generální ředitelství Evropského parlamentu pro vnitřní politiky³⁸,
- s ohledem na studii o dopravě a cestovním ruchu pro osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, kterou dne 8. května 2018 zveřejnilo generální ředitelství Evropského parlamentu pro vnitřní politiky³⁹,
- s ohledem na studii o evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období po roce 2020, kterou dne 15. července 2020 zveřejnilo generální ředitelství Evropského parlamentu pro vnitřní politiky⁴⁰,
- s ohledem na studii o provádění závěrečných připomínek Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením z roku 2015 ze strany EU, kterou dne 2. prosince 2021 zveřejnilo generální ředitelství pro vnitřní politiky⁴¹,

³³ Úř. věst. C 346, 27.9.2018, s. 94.

³⁴ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 164.

³⁵ Studie „European Structural and Investment Funds and People with Disabilities in the European Union“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce C – Občanská práva a ústavní záležitosti, 3. listopadu 2016.

³⁶ Studie „Inclusive education for learners with disabilities“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce C – Občanská práva a ústavní záležitosti, 15. září 2017.

³⁷ Studie „The protection role of the Committee on petitions in the context of the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce C – Občanská práva a ústavní záležitosti, 9. října 2015.

³⁸ Podrobná analýza „The European Accessibility Act“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce C – Občanská práva a ústavní záležitosti, 15. srpna 2016.

³⁹ Studie „Transport and tourism for persons with disabilities and persons with reduced mobility“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce B – Strukturální politika a politika soudržnosti, 8. května 2018.

⁴⁰ Studie „The Post-2020 European Disability Strategy“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce C – Občanská práva a ústavní záležitosti, 15. července 2020.

⁴¹ Studie „The Implementation of the Charter of Fundamental Rights in the EU institutional framework“, Evropský parlament, generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce C – Občanská práva a ústavní

- s ohledem na pracovní cestu delegace ad hoc Evropského parlamentu jménem Výboru pro zaměstnanost a sociální věci, Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a Petičního výboru na konferenci smluvních států Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (COSP) konanou ve dnech 14.–16. června 2022 v New Yorku,
- s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora ze dne 26. května 2021 nazvanou „Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU: čas změnit slova v činy“⁴²,
- s ohledem na cíl strategie Evropa 2020 v oblasti chudoby, Portske prohlášení, sdělení Komise ze dne 4. března 2021 nazvané „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“ (COM(2021)0102) a v něm uvedený cíl pro rok 2030 týkající se boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ⁴³,
- s ohledem na předpisy stanovující pravidla pro programy financování EU z víceletého finančního rámce, zejména pro Evropský sociální fond, Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí, Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, program Erasmus a Fond pro spravedlivou transformaci, které všechny poskytují finanční pomoc EU pro zlepšení situace osob se zdravotním postižením,
- s ohledem na doporučení Komise (EU) 2018/95 ze dne 22. června 2018 o normách pro orgány pro rovné zacházení⁴⁴,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. listopadu 2010 nazvané „Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020: Obnovený závazek pro bezbariérovou Evropu“ (COM(2010)0636),
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 2. února 2017 nazvaný „Zpráva o pokroku při provádění Evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením (2010–2020)“ (SWD(2017)0029),
- s ohledem na pilotní iniciativu Komise týkající se evropského průkazu osob se zdravotním postižením, která probíhala v osmi členských státech v letech 2016–2018, a na studii z roku 2021, která posuzovala provádění pilotní akce týkající se evropského průkazu osob se zdravotním postižením a jeho výhod;
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 20. listopadu 2020 o hodnocení Evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020 (SWD(2020)0289),
- s ohledem na zprávu Komise ze dne 19. března 2021 o uplatňování směrnice Rady 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich

záležitosti, 2. prosince 2021.

⁴² <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=58678>

⁴³ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

⁴⁴ Úř. věst. L 167, 4.7.2018, s. 28.

rasu nebo etnický původ („směrnice o rasové rovnosti a rovnosti v zaměstnání“), a směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání („směrnice o rovnosti v zaměstnání“) (COM(2021)0139),

- s ohledem na informační dokument Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek z dne 21. března 2022 nazvaný „Osoby se zdravotním postižením a pandemie COVID-19: Zjištění z elektronického průzkumu *Život, práce a COVID-19*“,
 - s ohledem na publikaci nadace Eurofound z 19. dubna 2021 nazvanou „Zdravotní postižení a začlenění na trhu práce: Politické trendy a podpora v členských státech EU“,
 - s ohledem na publikaci nadace Eurofound z 30. listopadu 2018 nazvanou „Sociální situace a zaměstnanost osob se zdravotním postižením“,
 - s ohledem na doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021 o zřízení evropské záruky pro děti⁴⁵,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanoviska Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a Výboru pro regionální rozvoj,
 - s ohledem na dopis Výboru pro kulturu a vzdělávání,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A9-0284/2022),
- A. vzhledem k tomu, že v Evropské unii podle dostupných údajů trpí některou z forem zdravotního postižení 87 milionů lidí, z nichž 24 milionů trpí závažným postižením;
- B. vzhledem k tomu, že jak je uvedeno ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, více než 1 milion zdravotně postižených dětí a dospělých mladších 65 let a více než 2 miliony zdravotně postižených osob starších 65 let žije v ústavní péči; vzhledem k tomu, že existuje vztah mezi růstem počtu osob se zdravotním postižením a stárnutím evropské populace, což je třeba v evropských politikách rovněž zohlednit;
- C. vzhledem k tomu, že podle údajů, které jsou uvedeny ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, vykonává zaměstnání jen 50,8 % osob se zdravotním postižením oproti 75 % osob bez zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že podle informací, které jsou uvedeny ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, vedlo hodnocení strategie pro zdravotní postižení 2010–2020 k závěru, že zaměstnanost by měla být v budoucí činnosti jednou z pěti hlavních politických priorit;
- D. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením žijící v EU i nadále čelí diskriminaci, kdy je jim upíráno právo na přiměřenou úpravu pracovního prostředí, jsou

⁴⁵ OJ L 223, 22.6.2021, p. 14.

šikanování, čelí vícečetným a průřezovým formám diskriminace ve všech oblastech života, trpí socioekonomickým znevýhodněním, sociální izolací, špatným zacházením a násilím včetně genderově podmíněného násilí, nucených sterilizací a potratů, nemají přiměřený přístup ke komunálním službám, bydlí v nevyhovujících bytech, jsou soustředováni do ústavů, nedostává se jim adekvátní zdravotní péče a nemají možnost aktivně se zapojit do života společnosti⁴⁶;

- E. vzhledem k tomu, že opční protokol k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením dosud podepsalo a ratifikovalo pouze 22 z 27 členských států EU⁴⁷; vzhledem k tomu, že Evropský parlament hodnotil provádění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením v několika usneseních, v nichž vyzýval k jejímu plnému uplatňování a ke zvyšování povědomí o právech, která jsou v ní zakotvena; vzhledem k tomu, že Evropský parlament také zdůraznil, že opční protokol k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením je třeba ratifikovat, a to jak členskými státy, které tak dosud neučinily, tak i Evropskou unií, neboť díky protokolu bude možné posuzovat jednotlivé nebo systémové případy diskriminace;
- F. vzhledem k tomu, že má-li být Evropa přístupná a inkluzivní z hlediska zdravotního postižení, je třeba, aby všechny členské státy Unie uznávaly status osob se zdravotním postižením a umožňovaly jim plně využívat svobody pohybu; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením jsou velmi rozmanitou skupinou, avšak mají právo požívat svých základních práv rovným způsobem; vzhledem k tomu, že pokud mají osoby se zdravotním postižením požívat svá základní práva, že nezbytné, aby se mohly plně účastnit všech oblastí života a společnosti;
- G. vzhledem k tomu, že Komise nepřijala účinná opatření k zajištění právní harmonizace s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že před předložením návrhu právních předpisů nebyl proveden přezkum stávajících právních předpisů a politik ani přezkum pokynů pro posuzování dopadů;
- H. vzhledem k tomu, že neexistence společné definice zdravotního postižení na úrovni EU představuje hlavní překážku, která brání kodifikaci posuzování zdravotního postižení a vzájemného uznávání vnitrostátních rozhodnutí v otázkách zdravotního postižení, zejména pokud jde o právo na přístup ke specifickým zařízením a službám v oblasti sociálního zabezpečení;
- I. vzhledem k tomu, že na úrovni EU je k dispozici jen velmi málo spolehlivých a přiměřeně rozčleněných dat o osobách se zdravotním postižením;
- J. vzhledem k tomu, že Komise předložila v rámci strategie pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 ambiciózní program;
- K. vzhledem k tomu, že podle Agentury EU pro základní práva nejsou stávající právní předpisy EU týkající se práv osob se zdravotním postižením účinně prováděny a prosazovány; vzhledem k tomu, že unijní právo se nevztahuje na vícečetné

⁴⁶ Společný brífink pro Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením o hodnocení provádění CPRS v EU, k dispozici na adrese <https://equineteurope.org/wp-content/uploads/2022/02/02-14-Joint-Briefing-CRPD-Equality-and-intersectional-issues-faced-by-persons-with-disabilities-in-the-European-Union.pdf>

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1138>

a průřezové formy diskriminace a nedostatky dosud panují i v monitorování případů diskriminace;

- L. vzhledem k tomu, že orgány EU by měly posílit strukturovaný proces konzultací s osobami se zdravotním postižením a organizacemi, které je zastupují, tím že zajistí právo na informace a přístupnost těchto procesů, a to jak z hlediska digitální přístupnosti on-line platform a lhůt pro zpětnou vazbu, tak z hlediska toho, že informace od zúčastněných stran je třeba získávat v těch fázích legislativního procesu, v nichž ještě mohou být reálně použity; vzhledem k tomu, že stále chybí transparentnost ohledně toho, jak jsou tyto vstupy zpracovávány a zohledněny v konečných návrzích; vzhledem k tomu, že členské státy a země mimo EU, zejména kandidátské země, by rovněž měly v tomto ohledu učinit více;
- M. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením, jimž byla odepřena nebo omezena způsobilost k právům a právním úkonům, nemusí být schopny výkonu svých základních práv, jako je právo na přístup ke spravedlnosti, právo volit a být volen, právo rozhodovat o tom, kde budou žít, a právo podepsat smlouvu jakékoli typu;
- N. vzhledem k tomu, že přístup ke spravedlnosti je základním aspektem právního státu a základním právem a předpokladem pro požívání dalších lidských práv, jako je rovnost před zákonem a dodržování práva na spravedlivý proces; vzhledem k tomu, že podle článku 13 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením mají signatářské státy povinnost zajistit osobám se zdravotním postižením „účinný přístup ke spravedlnosti na rovnoprávném základě s ostatními ... prostřednictvím procedurálních ... úprav“ a podporovat odpovídající proškolení osob, které pracují v oblasti justiční správy;
- O. vzhledem k tomu, že existence zdravotního postižení sama o sobě nemůže být důvodem k tomu, že by osoba se zdravotním postižením byla zbavena způsobilosti k právům a právním úkonům; vzhledem k tomu, že každé opatření omezující jejich způsobilost k právním úkonům musí odpovídat jejich situaci a být přiměřené jejich potřebám a mělo by být uplatňováno pouze za určitých podmínek a s určitými zárukami;
- P. vzhledem k tomu, že podle zprávy Evropského hospodářského a sociálního výboru z roku 2019 „Skutečná práva osob se zdravotním postižením volit ve volbách do Evropského parlamentu“ je asi 800 000 občanů EU zbaveno práva hlasovat ve volbách do Evropského parlamentu z důvodu zdravotního postižení nebo duševní poruchy a miliony občanů EU se nemohou účastnit evropských voleb z důvodu technických překážek nebo organizačních opatření, která nesplňují potřeby vyplývající z jednoho nebo několika zdravotních postižení;
- Q. vzhledem k tomu, že ve 14 členských státech je právo volit odpíráno zdravotně postiženým v úplném nebo částečném opatrovnictví⁴⁸; vzhledem k tomu, že právo kandidovat ve volbách do Evropského parlamentu mohou tyto osoby vykonávat pouze v sedmi členských státech; vzhledem k tomu, že to je v jasném rozporu s články 39 a 40 Listiny základních práv Evropské unie; vzhledem k tomu, že stále existuje řada překážek, které činí volby pro osoby se zdravotním postižením nepřístupnými;
- R. vzhledem k tomu, že pandemie měla závažný dopad na psychickou pohodu dětí

⁴⁸ Zpráva Evropského fóra zdravotně postižených o lidských právech z roku 2022.

a mladých lidí, zejména těch se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 rovněž zasáhla osoby se zdravotním postižením, které žijí v ústavní péči, více než jiné osoby, a to s ohledem na běžnou praxi zákazů návštěv v těchto institucích; vzhledem k tomu, že během budoucích pandemií musí členské státy více usilovat o zlepšení životních podmínek osob se zdravotním postižením;

- S. vzhledem k tomu, že EU by měla lépe zaručovat práva a potřeby osob se zdravotním postižením ve svých zdravotních politikách, jako jsou politiky související s onemocněním COVID-19, strategie v oblasti duševního zdraví a Evropský plán boje proti rakovině;
- T. vzhledem k tomu, že sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030 odráží agendu udržitelného rozvoje založenou na lidských právech, která je pro osoby se zdravotním postižením inkluzivní a přístupná a vyžaduje, aby všechny politiky snižování rizika katastrof zahrnovaly hledisko zdravotního postižení a podporovaly inkluzivní rozhodování založené na rizicích, které se opírá o informace rozčleněné podle zdravotního postižení;
- U. vzhledem k tomu, že zvláštní potenciál k zjednodušení každodenního života osob s poruchami zraku, sluchu, motoriky a učení má technologie umělé inteligence, která těmto osobám rovněž usnadní přístup ke kultuře, umění, sportu, práci a společenským aktivitám, a tím jim umožní nezávislejší život;
- V. vzhledem k tomu, že u osob se zdravotním postižením je nejméně třikrát vyšší pravděpodobnost, že jim bude způsobeno fyzické, sexuální a emocionální násilí, než u osob bez zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že ženy a dívky se zdravotním postižením jsou vystaveny zvýšenému riziku genderově podmíněného násilí; vzhledem k tomu, že u žen se zdravotním postižením je až desetkrát vyšší pravděpodobnost, že se stanou obětí sexuálního násilí⁴⁹, které zahrnuje i nucenou sterilizaci, a že v právních předpisech EU týkajících se rovnosti žen a mužů nejsou jejich práva a potřeby plně zohledněny;
- W. vzhledem k tomu, že pro přijetí inkluzivních strategií reakce je velmi důležité, abychom si byli vědomi styčných ploch mezi problémy spojenými s násilím, genderem a zdravotním postižením, kterým čelí ženy a dívky se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že mnoho osob se zdravotním postižením se také pravděpodobně potýká s nedostatečným přístupem k sexuální výchově, který by jim jinak mohl pomoci odhalit zneužívání a předcházet mu, a čelí větším překážkám v přístupu ke spravedlnosti a oznamování násilí; vzhledem k tomu, že u žen se zdravotním postižením je větší pravděpodobnost, že se setkají s chudobou a izolací, než u zdravotně postižených mužů nebo u osob bez zdravotního postižení;
- X. vzhledem k tomu, že v několika členských státech i nadále dochází k porušování základních práv osob se zdravotním postižením ve vazbě; vzhledem k tomu, že zadržované osoby, jejichž zdravotní postižení není rozpoznáno nebo není dostatečně

⁴⁹ United Nations Population Fund (UNFPA) a Women Enabled International, „Women and Young Persons with Disabilities: Guidelines for Providing Rights-Based, Gender-Responsive Services to Address Gender-Based Violence and Sexual and Reproductive Health and Rights“, 2018, https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA-WEI_Guidelines_Disability_GBV_SRHR_FINAL_19-11-18_0.pdf

zohledněno, žijí ve velmi špatných podmínkách; vzhledem k tomu, že se až příliš často stává, že členské státy neberou v úvahu potřeby zdravotně postižených osob ve vazbě, a tím porušují jejich základní práva;

- Y. vzhledem k tomu, že kulturní tvůrci se zdravotním postižením (autoři, výkonní umělci a umělci), mají obtížnější přístup k profesionálním i neprofesionálním uměleckým a kulturním činnostem a také méně příležitostí k rozvoji dlouhodobé kariéry v kulturních a tvůrčích odvětvích; vzhledem k tomu, že jsou často vyloučeni z programů a financování v oblasti kulturních a kreativních odvětví, a to například kvůli tomu, že není zohledňována jejich omezená mobilita nebo se nepřihlíží k náročnosti byrokratických postupů financování;
- Z. vzhledem k tomu, že Unie musí poskytovat zvláštní podporu zdravotně postiženým dětem, které přechází před válkou, a snažit se uspokojovat jejich potřeby; vzhledem k tomu, že podle usnesení o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem přechajícím před válkou na Ukrajině z dubna 2022 žije na Ukrajině v ústavní péči a v internátních školách více než 100 000 dětí a polovina z nich má zdravotní postižení;
- AA. vzhledem k tomu, že výzkum nadace Eurofound ukazuje, že mezi lety 2011 a 2016 se prohloubil rozdíl mezi počtem zdravotně postižených osob s dokončeným terciárním vzděláváním ve srovnání s ostatními, a to ze 7 % na 9 %; vzhledem k tomu, že terciární vzdělávání úspěšně absolvuje pouze 29,4 % osob se zdravotním postižením ve srovnání se 43,8 % ostatních; vzhledem k tomu, že omezení, která brání osobám se zdravotním postižením v přístupu ke vzdělání, vedou k nižší účasti na všeobecném a odborném vzdělávání a zvyšují riziko sociálního a ekonomického vyloučení;
- AB. vzhledem k tomu, že EU a její orgány a členské státy jsou smluvními stranami Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a jsou povinny plně uplatňovat základní práva v ní zakotvená, včetně článku 27 o práci a zaměstnanosti; vzhledem k tomu, že práva zakotvená v Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením nejsou pro miliony osob se zdravotním postižením v EU ani zdaleka realitou, mj. kvůli nedostatkům, které vykazuje směrnice o rovnosti v zaměstnání;
- AC. vzhledem k tomu, že Úmluva o právech osob se zdravotním postižením uznává právo osob se zdravotním postižením pracovat na rovnoprávném základě s ostatními, včetně možnosti vydělávat si na živobytí svobodně zvolenou práci a v otevřeném, inkluzivním a přístupném pracovním prostředí; vzhledem k tomu, že každý má právo na včasnou a individualizovanou pomoc s cílem zlepšit vyhlídky na zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost, včetně práva na podporu při hledání zaměstnání, odborné přípravě a rekvalifikaci, jak je stanoveno v zásadě 4 evropského pilíře sociálních práv; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením jsou v drtivé většině vyloučeny z otevřeného trhu práce a je jim odíráno právo pracovat za stejných podmínek jako ostatní nebo čelí velkým obtížím, pokud se snaží vstupovat za stejných podmínek na trh práce; vzhledem k tomu, že nadace Eurofound provedla výzkum, z něhož vyplývá, že mezi hlavní překážky zaměstnávání osob se zdravotním postižením patří to, že se zdravotním postižením jsou spojovány různé stereotypy, existují byrokratické obtíže bránící přístupu k nabízeným službám, ve správě chybí strategická vize, provádění politik není dostatečně monitorováno, zdroje odborné přípravy pro zaměstnavatele jsou omezené a nedostává se odborné podpory;

- AD. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením by měly mít přístup k individualizované podpoře a právo na úpravu pracoviště; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením mají právo na podporu zaručující příjem, který jim umožní žít důstojný život, na služby, které jim umožní účast na trhu práce a na životě společnosti, a na pracovní prostředí uzpůsobené jejich potřebám; vzhledem k tomu, že znevýhodnění, s nimiž se potýkají osoby se zdravotním postižením, výrazně přesahují oblast zaměstnání; vzhledem k tomu, že sociální a finanční situace osob se zdravotním postižením v EU je výrazně horší, než je tomu u osob bez zdravotního postižení, a je synonymem strukturálního znevýhodnění a diskriminace resp. znevýhodnění a diskriminace v oblasti vzdělávání; vzhledem k tomu, že podpůrná opatření zaměřená na jiné oblasti než zaměstnanost – například snižování chudoby, přístup k bydlení a péči o děti, přístupná veřejná doprava a osobní asistence – hrají rovněž klíčovou úlohu při poskytování příležitostí osobám se zdravotním postižením, pokud jde o přístup na pracovní trh a setrvání na něm;
- AE. vzhledem k tomu, že ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 se navrhuje, aby byl do konce roku 2023 vytvořen evropský průkaz osob se zdravotním postižením, který by byl uznáván ve všech členských státech;
- AF. vzhledem k tomu, že technické inovace, jako jsou systémy etické a na člověka zaměřené umělé inteligence, mají potenciál vyvíjet účinné, přístupné a nediskriminační náborové procesy; pokud by však technický vývoj nebyl inkluzivní, hrozilo by, že pro zdravotně postižené budou vznikat nové bariéry a nové formy diskriminace; vzhledem k tomu, že článek 9 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením vyžaduje, aby tyto osoby dostávaly informace přístupnou formou a měly stejný přístup ke komunikačním technologiím a systémům jako ostatní; vzhledem k tomu, že internetové připojení má doma 64,3 % osob se zdravotním postižením ve věku od 16 let ve srovnání s 87,9 % osob bez zdravotního postižení;
- AG. vzhledem k tomu, že nadace Eurofound provedla výzkum, z něhož vyplývá, že podpora podnikání a samostatné výdělečné činnosti ve formě poradenství, odborné přípravy a finanční pomoci může lidem se zdravotním postižením poskytnout příležitosti k tomu, aby byli aktivní na otevřeném trhu práce, a odrazovat je od toho, aby se spoléhali pouze na invalidní důchod; vzhledem k tomu, že tato podpora musí být dobře cílená a musí na ni být dostatečné zdroje;
- AH. vzhledem k tomu, že překážky a nerovnosti pro všechny osoby se zdravotním postižením se dále zhoršily s pandemií COVID-19; vzhledem k tomu, že z výzkumu nadace Eurofound plyne, že během pandemie bylo v průměru 71 % respondentů se zdravotním postižením ohroženo depresí a 25 % respondentů se zdravotním postižením uvedlo, že nemají přístup ke zdravotní péči v oblasti duševního zdraví, což je dvakrát více než u osob bez zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že z výzkumu nadace Eurofound zjišťujeme, že omezení volného pohybu osob a omezení v důsledku pandemie COVID-19 postihlo zejména mladé lidi se zdravotním postižením ve věku od 18 do 29 let, neboť 51 % těchto respondentů uvedlo, že se cítí osaměle, což je o 19 % více než v případě mladých lidí bez zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že plány návratu do práce mají zásadní význam pro pracovníky, kteří se potýkají s problémy v oblasti duševního zdraví;

- AI. vzhledem k tomu, že deset let poté, co se EU stala smluvní stranou Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, zůstává počet osob umístovaných do ústavní péče stejný; vzhledem k tomu, že v Evropě je v pečovatelských zařízeních stále umístěno nejméně 1,4 milionu lidí, a tento počet se od přijetí úmluvy nezměnil; vzhledem k tomu, že podle průzkumu, který v roce 2020 provedla Evropská síť pro nezávislý život, nemá 24 ze 43 zemí zastoupených v Radě Evropy strategii deinstitucionalizace, a také 88 % respondentů z 18 zemí, které tuto strategii mají, označuje tuto strategii za nedostatečnou nebo vyžadující zlepšení;
- AJ. vzhledem k tomu, že 33 členských států Rady Evropy poskytuje určitý druh osobní asistence, přičemž 97 % respondentů uvádí, že přístup k této asistenci je nedostatečný nebo vyžaduje zlepšení;
- AK. vzhledem k tomu, že stávající legislativní rámec neukládá členským státům povinnost určit orgán pro rovné zacházení, který by chránil oběti diskriminace na základě zdravotního postižení;
- AL. vzhledem k tomu, že v roce 2008 Komise předložila návrh na rozšíření ochrany před diskriminací tak, aby se nevztahovala pouze na zaměstnání, jak stanoví směrnice o rovnosti v zaměstnání, která zakazuje diskriminaci v zaměstnání na základě zdravotního postižení, věku, sexuální orientace a náboženského vyznání nebo přesvědčení; vzhledem k tomu, že nová směrnice by uplatnila zásadu rovnosti také na vzdělávání, přístup ke zboží a službám a sociální ochraně, včetně sociálního zabezpečení a zdravotní péče; vzhledem k tomu, že tento návrh dosud nebyl přijat a je již 14 let zablokován v Radě, neboť pro jeho přijetí je nutná jednomyslnost;
- AM. vzhledem k tomu, že všechny členské státy EU ratifikovaly Úmluvu OSN o právech dítěte, která je pro ně závazná, a vzhledem k tomu, že čl. 3 odst. 3 SEU stanoví, že jedním z cílů EU je ochrana práv dítěte; vzhledem k tomu, že Listina základních práv EU zaručuje, že orgány EU a členské státy musí při provádění právních předpisů EU chránit práva dítěte; vzhledem k tomu, že Parlament výraznou většinou přijal usnesení o evropské záruce pro děti, v němž důrazně požadoval, aby byl všem dětem zaručen přístup k inkluzivnímu vzdělávání od raného dětství až do dospívání, a to včetně romských dětí, dětí se zdravotním postižením, dětí bez státní příslušnosti a migrujících dětí a dětí žijících v nouzové humanitární situaci;
- AN. vzhledem k tomu, že pro kvalitní život osob se zdravotním postižením, pro snížení chudoby a zranitelnosti a pro podporu udržitelného růstu, který podporuje začlenění, má zásadní význam přístup ke kvalitnímu zaměstnání, všeobecnému a odbornému vzdělávání, zdravotní péči, sociální ochraně, a to v přeshraničním kontextu, přístup k přiměřenému bydlení a podpoře nezávislého života a rovné příležitosti při účasti na volnočasových aktivitách a komunitním životě; vzhledem k tomu, že vnitrostátní systémy minimálního příjmu by měly zajistit rovný přístup pro osoby se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením by rovněž měly mít přístup k cílené pomoci, pokud jde o dodatečné výdaje související se zdravotním postižením, jinými slovy tyto osoby by takové výdaje neměly hradit pouze ze svého příjmu;

Nezávislý život a zapojení do společnosti

1. připomíná, že jak je stanoveno v článku 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, mají tyto osoby právo žít nezávisle a být příjemci vhodných komunitních služeb; je přesvědčen, toto právo může být plně zaručeno pouze tehdy, budou-li politiky a právní předpisy, které nabízejí alternativy k ústavní péči, vypracovány na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a budou se řídit evropskými normami; vyzývá Komisi a členské státy, aby co nejdříve ukončily ústavní péči o osoby se zdravotním postižením, jak je uvedeno v obecné připomínce č. 5 Výboru pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením, a aby zajistily přechod od institucionálního a jiného segregačního prostředí k systému umožňujícímu zapojení do společnosti, kde jsou služby poskytovány v komunitě podle individuálních potřeb, přání a preferencí, včetně komunitní péče, jak navrhuje Komise v Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020; zdůrazňuje, že je třeba vymýtit stereotypy, ableismus a mylné představy, které osobám se zdravotním postižením brání v samostatném životě, a propagovat jejich přínosy pro společnost; zdůrazňuje, že k tomu, aby osoby se zdravotním postižením mohly žít nezávislý život a plně se zapojit do společnosti, je nezbytný přístup na trh práce;
2. vyzývá členské státy, aby přijaly strategie deinstitutionalizace a dbaly na to, aby jejich právní předpisy, politiky a programy deinstitutionalizace byly v souladu s koncepcí nezávislého života stanovenou v Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením; vyzývá Komisi, aby pro měření pokroku v tomto směru používala srovnávací ukazatele; dále vyzývá Komisi, aby dodržela závazek, který si dala ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, a poskytla do roku 2023 členským státům pokyny týkající se zlepšení situace v oblasti nezávislého života a začlenění do společnosti; vyzývá členské státy, aby ve svých strategiích deinstitutionalizace definovaly konkrétní cíle s pevně stanoveným časovým rámcem, zajistily jejich odpovídající financování a vytvořily mechanismy pro zajištění účinné koordinace mezi příslušnými orgány v různých administrativních oblastech a na různých úrovních; vyjadřuje politování nad nedostatkem přístupného a cenově dostupného bydlení, který představuje velkou překážku pro nezávislý život; zdůrazňuje, že v souladu s obecnou připomínkou č. 5 Výboru pro práva osob se zdravotním postižením je třeba posílit nezávislý život v dané komunitě, který by měl být alternativou k ústavní péči;
3. domnívá se, že komunitní podpůrné služby a příznivé životní podmínky poskytují osobám se zdravotním postižením vyšší kvalitu života; vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly přístup zaměřený na člověka a poskytovaly odpovídající podporu s cílem dosáhnout toho, aby osoby se zdravotním postižením byly plně začleněny do společnosti;
4. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly dialog směřující k postupnému sblížení definic klíčových pojmů souvisejících s prováděním Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jako je „dostupnost“, „účast“ a „komunitní život“, jakožto prostředku k posílení soudržnosti mezi členskými státy a zlepšení mobility osob se zdravotním postižením v rámci EU, a aby vzájemně uznávaly deinstitutionalizaci a metody jejího provádění;
5. vyzývá Komisi a Eurostat, aby se zabývaly nedostatky v dostupnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti údajů o životních podmínkách osob se zdravotním postižením v Evropě, včetně rozdílů v zaměstnanosti a mzdách;

6. trvá na tom, že prostředky EU by se měly zaměřit na podporu inkluzivního a přístupného prostředí, služeb, postupů a přístrojů, na základě přístupu univerzálního designu a upřednostňování deinstitutionalizace, včetně silné podpory osobní asistence a nezávislého života;
7. vítá oznámení Evropského účetního dvora o nadcházejícím auditu účinnosti finančního příspěvku EU z hlediska rovnosti osob se zdravotním postižením; vyzývá Komisi, aby lépe monitorovala způsob využívání finančních prostředků EU v této oblasti a aby v případě porušení základních práv zvážila pozastavení či zrušení plateb a zpětné vymáhání vyplacených prostředků; zdůrazňuje, že segregovaná prostředí bez ohledu na velikost by neměla být financována z fondů EU a že tyto fondy by měly být pro osoby se zdravotním postižením vždy dostupné; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby učinila náležité kroky v návaznosti na závěry a doporučení, které EÚD uvedl ve své zvláštní zprávě o genderovém rozpočtování; zdůrazňuje, že podle této zprávy je genderové rozpočtování prostředkem k dosažení rovnosti žen a mužů a že opatření v této oblasti musí zohledňovat důvody diskriminace, včetně zdravotního postižení;
8. připomíná, že v nařízení o společných ustanoveních na období 2021–2027⁵⁰ se uvádí, že Evropský sociální fond a Evropský fond pro regionální rozvoj musí být využívány způsobem, který je v souladu s politikami EU v oblasti sociálního začleňování; vyzývá proto k přijetí přísnějších ustanovení zakazujících investice finančních prostředků EU do zařízení ústavní péče;
9. vítá, že EVOP zahájil z vlastního podnětu šetření ve věci toho, jak Komise monitoruje finanční prostředky EU používané na podporu práva osob se zdravotním postižením a starších osob na nezávislý život; zdůrazňuje, že EVOP v závěrech šetření vyzývá Komisi, aby členským státům a svým zaměstnancům poskytla jasnější pokyny ohledně nutnosti podporovat deinstitutionalizaci a o příslušných metodách v souvislosti s využíváním finančních prostředků EU;

Rovnost a nediskriminace: je zapotřebí horizontální směrnice proti diskriminaci

10. zdůrazňuje, že podle Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením by EU měla začlenit hledisko zdravotního postižení do všech svých politik, programů a strategií; souhlasí s doporučeními Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením a naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zvýšily úsilí o zajištění jejich řádného dodržování; domnívá se, že harmonizace právních předpisů EU s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením má zásadní význam pro zajištění rovnosti a nediskriminace; poukazuje na to, že v tomto procesu hraje důležitou úlohu rámec EU pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením;
11. vítá příslušnou činnost EVOP, která probíhá jako součást v rámci EU pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením a jejímž cílem je ochrana, podpora a monitorování toho, jak úmluvu provádějí unijní orgány;

⁵⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vizové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

12. vyzývá členské státy EU, které dosud nepodepsaly a neratifikovaly opční protokol k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením, aby tak učinily;
13. vyzývá Komisi a členské státy, aby zvýšily úsilí při prosazování rovných práv osob se zdravotním postižením mimo EU, zejména ve vztahu ke kandidátským zemím; v této souvislosti zdůrazňuje, že v rámci přístupových rozhovorů by Unie měla upozorňovat na nutnost reforem, které by zlepšily postavení zdravotně postižených;
14. vyzývá Komisi, aby na základě postoje Parlamentu provedla změny v návrhu směrnice EU o rovném zacházení; směrnice by totiž měla řešit také problém diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám a měla by výslovně zakazovat diskriminaci na základě kombinace všech důvodů uvedených v Listině základních práv; vyzývá předsednictví Rady, aby tuto směrnici považovalo za prioritní a projednalo ji na nejvyšší politické úrovni; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí konkrétní opatření na podporu přijetí směrnice, a pokud by přijata nebyla, alternativní legislativní opatření k řešení diskriminace;
15. oceňuje, že Komise přijala ambiciózní strategii pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, a vyzývá Komisi, aby ji monitorovala a zajistila její provádění; zdůrazňuje, že je třeba, aby rámec EU pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením hrál při přezkumu strategie jasnou úlohu a aby do přezkumu byly systematicky a aktivně zapojeny osoby se zdravotním postižením a jejich zastupitelské organizace na unijní, státní, regionální a místní úrovni; vyzývá Komisi, aby tato opatření vypracovala v koordinaci a po konzultaci s osobami se zdravotním postižením a všemi zúčastněnými organizacemi, a to počínaje sítí Parlamentu pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením;
16. vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy a v souladu s normami EU a souvisejícími vnitrostátními právními předpisy shromažďovala spolehlivé, náležitě členěné údaje a statistiky, a usilovala mimo jiné o to, aby statistiky za celou EU obsahovaly údaje rozčleněné podle druhů zdravotního postižení a zahrnovaly počet osob v ústavní péči, s cílem vypracovat vhodné a účinné politiky k zajištění přístupné, inkluzivní a rovné společnosti pro všechny osoby se zdravotním postižením v EU bez ohledu na to, v jaké oblasti žijí, ať už ve městě, na venkově či v odlehlých oblastech;
17. vyzývá Komisi a členské státy, aby prováděly osvětovou činnost, zejména mezi dětmi a mladými lidmi, a prováděly jasně strukturované konzultace za účasti a s přímým zapojením osob, jichž se tato problematika bezprostředně týká, s cílem skutečně porozumět zdravotnímu postižení na všech úrovních společnosti;
18. je přesvědčen, že je třeba na evropské úrovni vyměňovat osvědčené postupy týkající se úspěšných projektů, které usiluje o začlenění osob se zdravotním postižením do všech oblastí života, jakož i veřejné informační kampaně o tom, jak toho dosáhnout, a to v souladu s článkem 27 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením;
19. vyzývá členské státy, aby při přípravě všech příslušných strategií, programů financování a činností náležitě přihlížely k jedinečné situaci spisovatelů, interpretů a umělců se zdravotním postižením a aby odstraňovaly všechny překážky, které brání tomu, aby všechny osoby v kulturních a tvůrčích odvětvích mohly plně požívat svých práv, čehož je třeba zejména dosáhnout přijetím opatření, která umožní rovný přístup, účast

a zastoupení všech kulturních tvůrců;

20. vyzývá Komisi, aby zajistila, že budoucí právní předpisy EU týkající se umělé inteligence budou zahrnovat co nejširší okruh uživatelů a zajistí snadný a přístup k systémům umělé inteligence osobám se zdravotním postižením v souladu s Evropským aktem přístupnosti;
21. připomíná členským státům cíl udržitelného rozvoje OSN č. 11.7, jehož cílem je zajistit, aby všichni občané, zejména děti a ženy, osoby se zdravotním postižením a senioři, získali do roku 2030 možnost využívat bezpečná, inkluzivní a přístupná veřejná prostranství s dostatkem zelených ploch;

Nejohroženější osoby se zdravotním postižením

22. odsuzuje skutečnost, že některým osobám se zdravotním postižením, jako jsou ženy a dívky, děti, starší osoby, osoby bez domova, zadržované osoby, migranti a uprchlíci, rasově znevýhodněné osoby a osoby etnického původu, jako jsou Romové, a osoby LGBTIQ+, hrozí větší riziko, že se stanou obětí některé formy diskriminace a násilí; vyzývá Komisi a členské státy, aby se zabývaly konkrétními výzvami, právy a potřebami těchto osob, a to přijetím cílených opatření s cílem zajistit jim přístup ke spravedlnosti a k pomoci, podpůrným službám a ochraně pro oběti a odstranit překážky, které jim brání oznamovat diskriminaci a násilí;
23. zdůrazňuje, že osoby se zdravotním postižením, zejména ženy se zdravotním postižením, nadále čelí vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, a to na základě jejich zdravotního postižení a pohlaví, rasy, etnického původu, věku, náboženského vyznání nebo přesvědčení, sexuální orientace, migračního statusu nebo socioekonomického zázemí; zdůrazňuje, že ženy a dívky se zdravotním postižením bývají obzvláště vystaveny genderově podmíněnému násilí a že rozsah genderově podmíněného násilí, s nímž se tyto ženy a dívky potýkají, může zahrnovat fyzické, sexuální, psychické a ekonomické násilí; je znepokojen tím, že ženy se zdravotním postižením bývají často vystaveny genderově podmíněnému násilí ze strany partnerů nebo rodinných příslušníků; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, aby byly zavedeny přístupné mechanismy pro oznamování násilí páchaného na osobách se zdravotním postižením a podpůrné služby pro oběti;
24. uznává důležitou úlohu, kterou hrají v životě osob se zdravotním postižením pečovatelé, a překážky, se kterými se při výkonu své práce setkávají; zdůrazňuje, že právní, finanční a sociální závislost osob se zdravotním postižením, zejména žen, na pečovateli je staví do zranitelnější situace; je znepokojen hlášenými případy násilí, které na osobách se zdravotním postižením páchají lidé, kteří by o ně měli pečovat, a to buď doma, nebo v institucionálním prostředí;
25. bere na vědomí, že Komise se ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 zavázala, že bude věnovat zvláštní pozornost ženám se zdravotním postižením, u nichž je dvakrát až pětkrát větší pravděpodobnost, že se stanou obětí násilí, než u ostatních žen⁵¹; vyzývá Komisi, aby v rámci politik a opatření

⁵¹ [Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030](#), s. 16.

EU začlenila a zohľadnila situáciu žien se zdravotným postihnutím;

26. je hlboko znepokojen tým, že ženám a dievkám se zdravotným postihnutím je príliš často odopieraný prístup ke službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, zejména ke službám gynekologickej starostlivosti, že jim je rovněž odopieraný informovaný súhlas s používaním antikoncepcie, a dokonca čelí riziku nucenej sterilizácie⁵²; vyzýva členské štáty, aby zavedli legislatívne opatrenia, ktorá zaisťujú fyzickú nedotknuteľnosť, slobodu voľby a seburčenie, pokiaľ ide o sexuálny a reprodukčný život osôb se zdravotným postihnutím;
27. vítá návrh smernice na boj proti násilím na ženách a domácejmu násilíu predložený Komisiou a záväzok, ktorý niektoré členské štáty v tomto smere prijali, a opatrenia, ktorá podnikli; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali dodatočné konkrétne opatrenia na boj proti násilím na základe pohlavia, vrátane poskytovania cielej podpory osobám se zdravotným postihnutím; ďalej naléhavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pořádali špeciálne zamierené školenia a osvetové aktivity zamierené na systémy reakcie na genderovo podmienené násilie, ktoré by mali zaisťovať účasť žien se zdravotným postihnutím a poskytnúť im informácie o ich právach; je presvedčený, že Komisia a členské štáty musia dôkladnejšie preskúmať jedinečný priemer genderu a zdravotného postihnutia s cieľom zaisťovať, aby bola riadne pochopená a riešená komplexná situácia genderovo podmieneného násilíu páchaného na ženách a dievkách se zdravotným postihnutím;
28. naléhavo vyzýva členské štáty, aby pridelili dostatočné ľudské a finančné zdroje rámci zriadenému podľa čl. 33 ods. 2 Úmluvy o právach osôb se zdravotným postihnutím s cieľom zaisťovať, aby vnútroštátne orgány na rovné zachádzanie mohli plniť svoje úlohy účinne a efektívne; naléhavo vyzýva Komisiu, aby v tomto ohľadu poskytla potrebnú podporu;
29. vítá a podporuje nadchádzajúcu právnu iniciatívu Komisie týkajúcu sa minimálnych noriem pre orgány na rovné zachádzanie a vybíja členské štáty, aby rozšírili mandát orgánov na rovné zachádzanie i na ochranu obetí diskriminácie na základe zdravotného postihnutia; vyzýva Komisiu, aby neprodlené predložila ambiciózne návrhy;
30. vyzýva Radu, aby dokončila ratifikáciu Istanbulskej úmluvy Európskou úniou na základe širokého pristúpenia bez jakýchkoľvek obmedzení a aby prosazovala jej ratifikáciu všetkými členskými štátmi, pretože sa jedná o zásadne dôležitý nástroj na riešenie násilíu páchaného na ženách a dievkách se zdravotným postihnutím;
31. naléhavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabránili izolácii žien se zdravotným postihnutím v celej ich rozmanitosti prostredníctvom prierezových a štruktúrnych opatrení, napríklad vzdelávacích a osvetových činností medzi ženami se zdravotným postihnutím, ich rodinami a opatrovateli;
32. je znepokojený situáciou zadržovaných osôb se zdravotným postihnutím v členských štátoch bez ohľadu na druh ich postihnutia; s politovaním konštatuje, že v niektorých členských štátoch sa dostatočne neprihliži na zraniteľnú situáciu zadržovaných osôb se zdravotným postihnutím; vyzýva členské štáty, aby zaisťovali, že zadržovaným osobám se zdravotným

⁵² https://www.edf-feph.org/content/uploads/2022/09/Final-Forced-Sterilisation-Report-2022-European-Union-copia_compressed.pdf

postížením bude poskytnuta nezbytná infrastruktura, včetně odpovídajícího zajištění jejich specifických potřeb, přístupnosti a přiměřených úprav; dále vyzývá Komisi a orgány EU, aby v zájmu dodržování a ochrany základních práv vězňů, zejména těch, kteří jsou ve zranitelné situaci, jako jsou osoby s duševním onemocněním či se zdravotním postižením, přijaly nezbytná opatření, včetně přijetí společných evropských norem upravujících podmínky ve věznicích, které budou platit ve všech členských státech;

33. vyzývá členské státy, aby všem dětem se zdravotním postižením zaručily právo na vzdělání a zajistily jim rovný přístup k inkluzivní a kvalitní výuce, a to od raného dětství až do dospívání, a to zejména vytvořením uzpůsobených infrastruktur a specializované odborné přípravy pro učitele a asistenty; zdůrazňuje, že zvláštní pozornost by měla být věnována přístupnosti školních služeb pro děti se zdravotním postižením; zdůrazňuje, že děti se zdravotním postižením jsou i nadále nadměrně zastoupeny v ústavní péči, zůstávají v institucích dlouhodobě nebo trvale a čelí vysoké míře diskriminace a zanedbávání;
34. zdůrazňuje, že osobám se zdravotním postižením hrozí vyšší riziko, že se stanou obětí nenávisných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti; vítá návrh Komise rozšířit seznam unijních trestných činů tak, aby zahrnoval nenávisné verbální projevy a trestné činy z nenávisti;

Rovnost před zákonem

35. vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně přijaly opatření ke zrušení omezení způsobilosti k právům a právním úkonům, která osobám se zdravotním postižením upírá práva zakotvená ve Smlouvách, včetně přijetí opatření, která by zajistila, aby bylo rozhodování v zastoupení v celé EU nahrazeno rozhodováním s podporou, přičemž bude respektována autonomie, přání a preference dotčené osoby;
36. vyzývá členské státy, aby zavedly specializované programy, které umožní přechod od situace, kdy jsou osoby s mentálním postižením zbavovány právní způsobilosti, k podporovaným systémům rozhodování;
37. vítá skutečnost, že v roce 2022 srovnávací přehled EU o soudnictví poprvé zohlednil specifické potřeby osob se zdravotním postižením, pokud jde o přístup ke spravedlnosti;
38. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly odpovídající opatření k odstranění veškerých překážek, včetně těch kulturních, kterým čelí osoby se zdravotním postižením v přístupu ke spravedlnosti, a to řešením nedostatečného povědomí soudních orgánů o zdravotním postižení a o Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením, včetně přidělení odpovídajících finančních prostředků na odbornou přípravu pracovníků soudnictví, s cílem zlepšit přístupnost informací a poskytovat profesionální podporu obětem se zdravotním postižením, zejména pokud je oběť právně, finančně nebo sociálně závislá na pachateli; konstatuje, že mechanismy pro podávání stížností, soudní i mimosoudní, by měly být pro osoby se zdravotním postižením přístupnější; dále vyzývá Komisi a členské státy, aby zahrnuly povědomí o zdravotním postižení a vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám do kritérií pro nábor pracovníků, zejména soudního a vězeňského personálu, kteří jednají s osobami se zdravotním postižením;

39. zdůrazňuje, že zařízení a služby musí být dostupné, aby byl zajištěn rovný přístup ke spravedlnosti a aby osobám, které mají potíže s výkonem své způsobilosti k právním a právním úkonům, byla poskytnuta odpovídající pomoc; připomíná, že komunikační obtíže mohou mít vážné důsledky, pokud jde o přístup zadržovaných osob se zdravotním postižením k informacím v přístupných formátech a k činnostem přizpůsobeným jejich zdravotnímu postižení; vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly vhodná opatření k zajištění cenově dostupného, bezpečného a účinného přístupu ke spravedlnosti pro osoby se zdravotním postižením a aby zajistily, že pomoc a dostupná komunikace a informace budou poskytovány ve všech fázích procesu;
40. připomíná, že opakované přemísťování a nedostatečná kontinuita péče, jakož i nedostatek soudního a vězeňského personálu včetně zdravotnického personálu, který by byl dostatečně vyškolen v oblasti pomoci zadržovaným osobám se zdravotním postižením, zvyšují zranitelnost a izolaci těchto osob;
41. vyzývá Komisi, aby vytvořila program pro financování pokrytí soudních řízení, v nichž jsou vlády členských států obviněny z diskriminace osob se zdravotním postižením; navrhuje, aby tyto finanční prostředky byly čerpány ze stávajícího finančního rámce Evropského sociálního fondu plus (ESF+);
42. vyzývá Komisi a nadaci Eruofound, aby shromáždily spolehlivé údaje a provedly komplexní výzkum dopadu omezení způsobilosti k právním úkonům na život osob se zdravotním postižením, včetně osob s psychosociálním postižením;

Účast na politickém a veřejném životě: „nic o nás bez nás“

43. vyzývá členské státy, aby změnilly evropské volební právo a veškeré příslušné vnitrostátní právní předpisy s cílem zajistit, aby všechny osoby se zdravotním postižením mohly volit a být voleny na rovnoprávném základě s ostatními; zdůrazňuje, že rozhodnutí o zbavení způsobilosti k právním úkonům z důvodu zdravotního postižení přijatá členskými státy původu by neměla vést k tomu, aby občané Unie nebyli způsobilí v členském státě, v němž mají bydliště, pokud právo tohoto členského státu zaručuje toto právo všem osobám se zdravotním postižením bez omezení. vyzývá Komisi, aby zejména s ohledem na příští volby do Evropského parlamentu v roce 2024 spolupracovala s členskými státy s cílem zaručit právo nezávisle volit v tajném hlasování a zajistit, aby osoby se zdravotním postižením měly rovné příležitosti k účasti ve volebních kampaních; zdůrazňuje, že v mnoha případech neexistuje žádná infrastruktura, která by osobám se zdravotním postižením umožnila uplatnit své demokratické právo volit; vyzývá v této souvislosti členské státy, aby zajistily přístupnost volebních místností pro osoby se zdravotním postižením; za tímto účelem připomíná ustanovení legislativního usnesení Parlamentu ze dne 3. května 2022 o politických právech osob se zdravotním postižením;
44. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby do procesu rozhodování EU zapojily osoby se zdravotním postižením v celé jejich rozmanitosti a ze všech prostředí; domnívá se, že by se mělo dále prosazovat vedoucí postavení osob se zdravotním postižením, a to prostřednictvím větších investic do organizací osob se zdravotním postižením s cílem usnadnit jejich smysluplnou účast a zvýšit jejich vliv na rozhodování;

45. vyzývá evropské, vnitrostátní a regionální politické strany, aby zajistily lepší zastoupení osob se zdravotním postižením na seznámech voličů; vyzývá určené volební orgány členských států, aby shromažďovaly údaje o přístupnosti volebních místností, včetně údajů o tom, zda jsou přizpůsobeny potřebám osob se zdravotním postižením, a aby o tom informovaly Komisi, Radu a Evropský parlament nejpozději jeden rok po volbách do Evropského parlamentu;
46. je pevně přesvědčen, že odstranění překážek prostřednictvím podpory a uplatnění opatření na zlepšení přístupnosti a specifických formátů komunikace, jako je snadno čitelný jazyk, Braillovo písmo a znakový jazyk, by bylo významným krokem k zajištění toho, aby se osoby se zdravotním postižením mohly skutečně zapojit do politického a veřejného života; zdůrazňuje, že je třeba zlepšit přístupnost digitálních služeb pro osoby se zdravotním postižením;
47. uznává vývoj nových technologií a jejich potenciál pro osoby se zdravotním postižením; vybízí Komisi, aby investovala do vývoje aplikací informačních a komunikačních technologií (IKT), které umožňují komunikovat ve znakovém jazyce a Braillově písmu a překládat tyto jazyky;
48. vyzývá Komisi, aby dále posilovala a prosazovala všechny aspekty programu Kreativní Evropa, které podporují začleňování, s cílem zvýšit účast na kulturním dění v celé Unii v rámci směřování k inkluzivnější společnosti, zejména pro osoby se zdravotním postižením, a aby podporovala jejich aktivní účast na tvůrčích procesech, jakož i rozvoj publika;

Potřeba vypracovat prováděcí plán pro snížení rizika katastrof, který zohledňuje potřeby osob se zdravotním postižením na úrovni EU

49. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily zapojení osob se zdravotním postižením a organizací, které je zastupují, do rozhodovacího procesu, pokud jde o navrhování, řízení, zajišťování zdrojů a provádění politik a programů v oblasti snižování rizika katastrof; vyzývá k začlenění perspektivy osob se zdravotním postižením do reakcí Unie při řešení krizí;
50. domnívá se, že součástí těchto programů by mělo být začleňování problematiky zdravotního postižení v různých odvětvích a úrovních správy a stanovit konkrétní cíle a harmonogramy pro vytvoření akčního plánu pro snížení rizika katastrof, který bude zohledňovat potřeby osob se zdravotním postižením, s cílem splnit sendajský rámec;
51. zdůrazňuje, že politiky a programy EU se musí opírat o řádně rozčleněnou faktickou základnu podloženou fakty; zdůrazňuje, že je třeba podporovat a financovat výzkum s cílem lépe pochopit dopady katastrof na osoby se zdravotním postižením a jejich schopnost tyto situace zvládat;
52. vyzývá členské státy a Komisi, aby zlepšily svou krizovou komunikaci a zajistily používání formátů, které osobám se zdravotním postižením umožní přístup k relevantním informacím; se znepokojením bere na vědomí závěry Agentury Evropské unie pro základní práva o podstatných nedostacích v této oblasti během pandemie COVID-19;

53. konstatuje, že v jakékoli společnosti postižené krizí patří osoby se zdravotním postižením mezi nejvíce marginalizované a nejohroženější skupiny; dále zdůrazňuje, že v důsledku války čelí lidé se zdravotním postižením v ozbrojených konfliktech násilným útokům, nucenému vysídlování a ustavičnému zanedbávání, a to i v rámci humanitárních reakcí ve prospěch civilistů, kteří uvízli uprostřed bojů, a že často bývají ponecháni ve svých domovech nebo v opuštěných vesnicích celé dny nebo týdny s omezeným přístupem k potravinám nebo vodě; v této souvislosti připomíná význam strategie EU pro práva dítěte, záruky pro děti, strategie EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, jakož i všech stávajících právních nástrojů EU na podporu členských států a jejich úsilí o řešení specifických potřeb uprchlíků se zdravotním postižením a zajišťování jejich ochrany a péče o ně, včetně směrnice o dočasné ochraně⁵³;

Svoboda pohybu a vzájemné uznávání: potřeba rozšířit výhody evropského průkazu osob se zdravotním postižením

54. zdůrazňuje, že je nezbytně nutné společně vymezit, diagnostikovat a uznávat zdravotní postižení ve všech oblastech v celé EU, a naléhavě vyzývá Komisi, aby urychlila svou práci v tomto ohledu s cílem zajistit uznávání statusu osoby se zdravotním postižením při pohybu po celé EU a zajistit osobám se zdravotním postižením volný pohyb;
55. vítá skutečnost, že Komise ve svém prohlášení o záměru z roku 2022 Parlamentu oznámila, že v roce 2023 předloží legislativní návrh týkající se evropského průkazu osob se zdravotním postižením, který je rovněž zahrnut do pracovního programu Komise na rok 2023;
56. je pevně přesvědčen, že evropský průkaz osob se zdravotním postižením by měl vycházet ze závazného právního aktu EU a měl by pokrývat celou škálu různých oblastí, nejen kulturu, volný čas a sport; zdůrazňuje, že průkaz osob se zdravotním postižením by měl být rovněž standardně použitelný v rámci celostátních, regionálních a místních veřejných služeb, jako je doprava, měl by mít specializované unijní internetové stránky a přístupnou on-line databázi na úrovni EU dostupnou ve všech jazycích EU, včetně zvláštních formátů komunikace, jako je snadno čitelný jazyk, Braillovo písmo a znakový jazyk; dále žádá Komisi, aby zvažila financování řízení zavádění evropského průkazu osob se zdravotním postižením z fondu ESF+;
57. je pevně přesvědčen, že osoby se zdravotním postižením a organizace, které je zastupují, musí být úzce zapojeny do provádění evropského průkazu osob se zdravotním postižením a související komunikace; domnívá se, že je proto třeba nejprve přezkoumat stávající právní předpisy a politiky, vycházet ze solidního osvětového procesu, po němž musí následovat konkrétní analýzy dopadu založené na rozčleněných údajích, a je nezbytné, aby výsledkem byla konkrétní prováděcí opatření;

Podpora běžného inkluzivního vzdělávacího prostředí a zajištění kvalitní a dostupné

⁵³ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

zdravotní péče

58. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly opatření, která všem žákům a studentům se zdravotním postižením usnadní přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání, včetně online učení a celoživotního učení, v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením, a aby při plnění cíle v oblasti vzdělávání zohledňovala ukazatele strategie Evropa 2020 týkající se zdravotního postižení; zdůrazňuje, že je důležité žákům a studentům zajistit rovný přístup k prezenčnímu vzdělávání, včetně vzdělávání v předškolním věku, bez ohledu na to, zda mají zdravotní postižení; vyzývá členské státy, aby zvýšily investice do programu Erasmus+ a využily možností financování, které program nabízí;
59. vyjadřuje politování nad nedostatkem investic některých členských států do zařízení pro osoby se zdravotním postižením, které potřebují zvláštní péči odborníků, což v některých případech nutí tyto osoby, zejména mladé lidi ve školním věku, opustit své rodiny, aby měli přístup k vhodným zařízením v jiných členských státech;
60. vyzývá Komisi, aby zajistila přístupnost digitálního prostředí pro všechny; zdůrazňuje, že živý přepis, snadno čitelné informace, tlumočení do znakového jazyka a přístupné internetové stránky mají zásadní význam pro poskytování vzdělání a informací osobám se zdravotním postižením;
61. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně přijaly opatření k zajištění toho, aby osobám se zdravotním postižením, včetně osob s psychosociálním postižením, byl poskytován stejný rozsah, kvalita a standardy bezplatné nebo cenově dostupné zdravotní péče a programů, které jsou poskytovány jiným osobám, a to včetně přístupu ke službám v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a iniciativám v rámci Evropského plánu boje proti rakovině;
62. důrazně doporučuje, aby se z fondů EU finančně podporoval rozvoj zdravotnických služeb v členských státech, které zohledňují potřeby osob se zdravotním postižením; navrhuje Komisi, aby zvažila vypracování norem pro přístupnost zařízení určeného ke screeningu;
63. domnívá se, že dostupné kampaně v oblasti veřejného zdraví a komunikace o prevenci, screeningu a léčbě nemocí musí zohledňovat potřeby osob se zdravotním postižením a musí být šířeny v různých přístupných formátech, jako je znaková řeč, Braillovo písmo a snadno čitelný formát;
64. vyzývá členské státy, aby zaručily kontinuitu péče a podpory, která často končí po ukončení školní docházky, což způsobuje obtíže při přechodu na pracovní trh, znesnadňuje přístup k opatřením na podporu zaměstnanosti a omezuje schopnost žít nezávislým způsobem života;
65. vyzývá členské státy, aby pro osoby se zdravotním postižením zajistily rovné příležitosti na trhu práce, přístup k inkluzivnímu většinovému vzdělávání a zdravotním službám a rovný přístup k dopravě, a to odstraněním základních překážek společenského života a začleněním zásad univerzálního designu v investicích do infrastruktur a digitálních technologií v celé EU;

66. vyzývá Komisi, aby vytvořila komplexní a průřezovou evropskou strategii v oblasti duševního zdraví, která by vhodně navázala na evropský akční rámec pro duševní zdraví a pohody; konstatuje, že cílem této strategie by mělo být požadovat od členských států, aby propojily péči o duševní zdraví s péčí fyzickou, vzhledem k tomu, že tyto dvě oblasti spolu úzce souvisejí, a to i se zvláštním zaměřením na osoby se zdravotním postižením, a aby poskytovaly účinnou péči založenou na vědeckých poznatcích a lidských právech a rozšířily počet nabízených služeb s cílem umožnit většímu počtu lidí přístup k léčbě; vyzývá zejména členské státy, aby do svých příslušných fondů EU zahrnuly zlepšení neuropsychiatrických služeb pro děti a mladé lidi, kteří byli nejvíce zasaženi opatřeními přijatými během pandemie, jež vedla ke zvýšenému sociálnímu strádání, chudobě a psychickému utrpení s dramatickými důsledky;
67. vyzývá Komisi, aby provedla revizi směrnice o přeshraniční zdravotní péči, tak aby byla v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením a zajistila osobám se zdravotním postižením účinný přístup ke kvalitní přeshraniční zdravotní péči;

Podpora inkluzivního zaměstnávání

68. zdůrazňuje, že výkon práva osob se zdravotním postižením na práci⁵⁴ úzce souvisí s opatřeními proti přímé i nepřímé diskriminaci, chudobě a překážkám v oblasti zdraví, vzdělávání, odborné přípravy, bydlení, péče, podpory, osobní mobility, přístupnosti zastavěného prostředí, segregace a umístění do pečovatelských zařízení; vybízí proto Komisi a členské státy, aby přijaly účinná a konkrétní opatření na podporu rovnosti, rozmanitosti a horizontálního začlenění osob se zdravotním postižením a jejich rodin do všech částí společnosti, mimo jiné prostřednictvím osobní asistence, nezávislého života, sociální ochrany, zvyšování povědomí a bezbariérového prostředí; připomíná, že začlenění osob se zdravotním postižením na trh práce má zásadní význam nejen pro sociální začlenění a rovné příležitosti, ale nabízí i významné ekonomické příležitosti pro finanční nezávislost osob se zdravotním postižením a prospívá širší ekonomice;
69. žádá Evropský orgán pro pracovní záležitosti, aby při provádění stávajících právních předpisů spolupracoval s vnitrostátními inspektoráty práce; doporučuje, aby inspektoři práce sledovali veřejné a soukromé zaměstnavatele s cílem zajistit dodržování pracovních práv osob se zdravotním postižením;
70. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly holistický politický přístup založený na životním cyklu, a podporovaly tak předcházení diskriminaci a zajistily efektivní udržení osob se zdravotním postižením na trhu práce a jejich začlenění na tento trh; vyzývá Komisi a členské státy, aby plně provedly a zohlednily ustanovení Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením ve všech legislativních, politických a finančních opatřeních, zejména pokud jde o sociální začlenění osob se zdravotním postižením a jejich začlenění na trh práce; vyzývá EU a členské státy, aby ratifikovaly Opční protokol k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením;
71. vítá politickou rozpravu, která se konala dne 16. června 2022 mezi ministry práce a sociálních věcí a která se týkala zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, toho, jak odstranit překážky bránící zaměstnávání těchto osob, a opatření na podporu jejich

⁵⁴ Článek 27 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

začlenění na trh práce; se zájmem očekává konkrétní následná opatření, která přijmou členské státy;

72. zdůrazňuje, že je třeba věnovat zvláštní pozornost situaci v oblasti zaměstnanosti příslušníků etnických menšin se zdravotním postižením, jako jsou migranti, uprchlíci, Romové a lidé afrického původu;
73. zdůrazňuje, že základem společenského diskursu o zdravotním postižení musí být přístup založený na lidských právech a že podpora pro osoby se zdravotním postižením musí být odpovídajícím způsobem přizpůsobena; zdůrazňuje, že je třeba vypracovat a uplatňovat komplexní definici přístupnosti, protože bez ní není možné zajistit rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením, v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením a obecnou připomínkou č. 2 Výboru pro práva osob se zdravotním postižením, a že je přitom třeba zohlednit různorodost potřeb osob se zdravotním postižením a prosazovat zásadu univerzálního designu jako jednu ze zásad EU⁵⁵;
74. vyzývá Komisi, aby co nejdříve zahájila revizi směrnice o rovnosti v zaměstnání, zejména pokud jde o minimální normy přiměřených opatření pro pracovníky se zdravotním postižením, s cílem plně je harmonizovat s ustanoveními Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a zavést participační proces, jehož účelem bude zajistit přímé a plné zapojení organizací, jež zastupují osoby se zdravotním postižením;
75. zdůrazňuje, že je důležité aktivně zapojit osoby se zdravotním postižením, jejich rodiny a organizace, které je zastupují, do přípravy a provádění všech opatření, která se jich týkají; zdůrazňuje, že je důležité systematicky začleňovat problematiku zdravotního postižení na pracovišti a úlohu, kterou v této souvislosti sehrává sociální dialog a odborná příprava zaměstnavatelů; vyzývá členské státy, aby přijaly aktivní opatření proti diskriminaci všech osob a zajistily, aby osoby se zdravotním postižením mohly uplatňovat svá pracovní a odborová práva za stejných podmínek jako ostatní;
76. zdůrazňuje, že obtěžování na pracovišti, včetně sexuálního obtěžování a postihů v případě, že se dotčená osoba hájí, brání v přístupu k práci a zaměstnání, v zachování pracovního místa a rovné profesní dráze, zejména v případě žen se zdravotním postižením⁵⁶, a zdůrazňuje, že v členských státech jsou zapotřebí zvláštní opatření k prevenci, potírání a trestání obtěžování vůči osobám se zdravotním postižením;
77. domnívá se, že režimy podpory příjmů, podpora zaměřená na osoby se zdravotním postižením a pomoc při aktivním hledání zaměstnání se navzájem doplňují a podporují plnou a účinnou účast osob se zdravotním postižením na trhu práce, neboť mzdy nejsou náhradou k pokrytí dodatečných nákladů souvisejících se zdravotním postižením; vyzývá proto členské státy, aby oddělily příjmy a účinnou pomoc při aktivním hledání

⁵⁵ V článku 2 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením je pojem „univerzální design“ vymezen jako „navrhování výrobků, vybavení, programů a služeb tak, aby je mohly v co největší míře využívat všechny osoby bez nutnosti úprav nebo specializovaného designu. „Univerzální design“ nevyklučuje podpůrné pomůcky pro určité skupiny osob se zdravotním postižením, pokud jsou zapotřebí“;

⁵⁶ „Data strategie Evropa 2020 a osoby se zdravotním postižením – tabulky (EU SILC 2017)“, vypracoval Stefanos Grammenos, Centrum pro evropskou sociální a hospodářskou politiku, 27. prosince 2019.

zaměstnání od pomoci související se zdravotním postižením⁵⁷ s cílem zajistit, aby pravidla způsobilosti pokud možno nikoho nevyklučovala, a dále je vyzývá, aby pokryly dodatečné výdaje související se zdravotním postižením, bojovaly proti chudobě pracujících a zajistily rovnost, důstojnost a autonomii osob se zdravotním postižením; vybízí členské státy, aby zavedly podobná řešení pro osoby pečující o osoby se zdravotním postižením, aby kromě dávek souvisejících s péčí pobíraly také mzdu;

78. naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že členské státy budou dodržovat zásadu rovného zacházení a stejné odměny za rovnocennou práci pro všechny pracovníky; dále trvá na tom, že by pracovníkům se zdravotním postižením v chráněných dílnách měla být zaručena alespoň práva a status odpovídající pracovním právům lidí pracujících na otevřeném trhu práce; domnívá se, že tyto chráněné dílny by měly zaujmout individualizovaný přístup a že osoby se zdravotním postižením by tam měly pracovat pokud možno pouze po omezenou dobu svého pracovního života; dále se domnívá, že tyto chráněné dílny by se měly zaměřovat na podporu rozvoje dovedností a přechodu na otevřený trh práce; trvá na tom, že osoby se zdravotním postižením pracující v takovém prostředí by měly být chráněny stávajícími právními rámci, které upravují sociální ochranu a pracovní podmínky, včetně ochrany minimální mzdy na rovnoprávném základě s ostatními v souladu s článkem 27 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby vyvinuly inkluzivní modely chráněného a podporovaného zaměstnání, které budou respektovat práva osob se zdravotním postižením a sloužit jako opatření pro účinné začlenění a pozdější přechod na otevřený trh práce; zdůrazňuje, že je důležité, aby osoby se zdravotním postižením našly kvalitní zaměstnání, které odpovídá jejich dovednostem a ambicím, a že odborná příprava, zvyšování kvalifikace a rekvalifikace osob se zdravotním postižením by měly vést k získání skutečných schopností a dovedností; vyzývá členské státy, aby posoudily, jak jsou stávající chráněné dílny účinné při poskytování dovedností osobám se zdravotním postižením s ohledem na získání zaměstnání na otevřeném trhu práce; žádá Komisi, aby tento proces sledovala;
79. konstatuje, že krize COVID-19 vedla k rozšíření výkonu práce mimo pracoviště a že práce na dálku, která by mohla být přijatelnou formou a nástrojem k dosažení větší rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a ke snížení překážek na trhu práce souvisejících s bolestí a únavou, by mohla zvýšit zaměstnanost osob se zdravotním postižením; varuje však před využíváním práce na dálku zaměstnavateli s cílem vyhnout se přiměřenému uzpůsobení pracoviště nebo vytvoření inkluzivní kultury na pracovišti pro pracovníky se zdravotním postižením⁵⁸, protože to může vést k jejich izolaci a ovlivnit jejich duševní zdraví; zdůrazňuje, že by budoucí strategie v oblasti práce na dálku měly být vypracovávány s ohledem na práva osob se zdravotním postižením a že by se tyto osoby měly podílet na jejich navrhování, a to i v případě, kdy jsou sjednávány nové kolektivní smlouvy o práci na dálku nebo kdy společnosti revidují své zásady práce na dálku, aby bylo zajištěno, že budou vstřícné k osobám se zdravotním postižením; připomíná, že je nezbytný rovný přístup osob se zdravotním postižením ke vzdělávání a odborné přípravě a získávání digitálních dovedností a přístupnost

⁵⁷ Zvláštní zpravodaj OSN pro práva osob se zdravotním postižením, „Zpráva zvláštního zpravodaje pro práva osob se zdravotním postižením“ předložená na 70. zasedání Valného shromáždění OSN dne 7. srpna 2015.

⁵⁸ Schur, L.A., Ameri, M. a Kruse, D. „[Telework After COVID: A 'Silver Lining' for Workers with Disabilities?](#)“ (Práce z domova po pandemii COVID-19: Přínos pro pracovníky se zdravotním postižením?), *Journal of Occupational Rehabilitation*, sv. 30, č. 4, 2020, s. 521–536.

související digitální infrastruktury, a to jak v městských, tak ve venkovských a odlehlých oblastech, aby lidé mohli využívat nové pracovní příležitosti vytvořené digitalizací; zdůrazňuje, že pracovníci se zdravotním postižením mají právo na přiměřené úpravy, a domnívá se, že veřejné orgány by měly prosazovat činnosti a programy na zvyšování povědomí o dovednostech a schopnostech osob se zdravotním postižením a znalosti soukromých a veřejných zaměstnavatelů v oblasti přiměřených úprav s cílem bojovat proti diskriminaci zdravotně postižených a zajistit, aby odpovědné osoby měly nástroje pro zaměstnávání, podporu a udržení pracovníků se zdravotním postižením v zaměstnání;

80. konstatuje, že podpora práv starších osob úzce souvisí s dosažením rovných práv pro osoby se zdravotním postižením, neboť u starších lidí je vyšší pravděpodobnost zdravotního postižení a více než 46 % osob ve věku 60 let a starších má zdravotní postižení; zdůrazňuje, že vzhledem k demografickým změnám, a zejména ke stárnutí obyvatelstva, je nutné řešit nové výzvy související s vyšší prevalencí zdravotního postižení v souvislosti se stárnutím pracovní síly a vyšším počtem zaměstnanců s chronickým onemocněním; zdůrazňuje, že je důležité vypracovat politiky, které pomohou pracovníkům se zdravotním postižením lépe se začlenit na trh práce, včetně flexibilní pracovní doby, jakož i rozvíjet podpůrné služby pro osoby se zdravotním postižením, včetně norem pro odbornou přípravu zaměstnanců a norem pro osobní asistenci;
81. vyzývá členské státy, aby sledovaly dodržování zásad č. 2 a 3 evropského pilíře sociálních práv, které stanoví rovné zacházení a rovné příležitosti, pokud jde o účast na trhu práce, pracovní podmínky a kariérní postup mužů a žen, bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci; požaduje, aby bylo sledováno přijímání opatření stanovených Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením;
82. vyzývá členské státy, aby osobám se zdravotním postižením poskytovaly individualizovanou podporu, pokud jde o přístup k rozvoji dovedností, odbornému vzdělávání a přípravě a k zaměstnání, s cílem zajistit inkluzivní a aktivní politiky na trhu práce; vybízí úřady práce a veřejný a soukromý sektor, aby zavedly personalizovaná opatření ke zlepšení zaměstnatelnosti a udržení osob se zdravotním postižením na trhu práce s cílem dodržovat Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením, a vyzývá je k tomu, aby si prostřednictvím evropské sítě veřejných služeb zaměstnanosti vyměňovaly osvědčené postupy týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby poskytovaly poradenství, odbornou přípravu a finanční pomoc na podporu vytváření pracovních míst, náborem, podnikání a samostatné výdělečné činnosti osob se zdravotním postižením, a to i prostřednictvím fondu ESF+; podtrhuje pozitivní úlohu, kterou může hrát sociální ekonomika při zaměstnávání osob se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby vytvořily pobídky, které by podněcovaly osoby se zdravotním postižením k vytváření subjektů sociální ekonomiky a k zahájení činností vytvářejících příjem;
83. domnívá se, že opatření na podporu trhu práce musí zohledňovat zdravotní postižení a individuálně uzpůsobené politické reakce na podporu začlenění osob se zdravotním postižením do zaměstnání; vyzývá členské státy, aby podporovaly zprostředkovávání zaměstnání, vytváření profesních profilů, souběžné zaměstnání a odbornou přípravu,

zaškolení, profesní přípravu na pracovišti, profesní rozvoj a mentorství a inkluzivní a dostupné odborné vzdělávání a přípravu s cílem podpořit nezbytné začlenění a udržení osob se zdravotním postižením na pracovišti; zdůrazňuje, že opatření ke zlepšení začlenění a zaměstnanosti osob se zdravotním postižením nebudou skutečně účinná, pokud nebudou na pracovišti a v širší společnosti rovněž řešeny stereotypy a stigmatizace související se zdravotním postižením; v tomto ohledu zdůrazňuje význam zvyšování informovanosti a odborné přípravy pedagogů, zaměstnavatelů a zaměstnanců, jakož i široké veřejnosti s cílem bojovat proti diskriminaci osob se zdravotním postižením, změnit způsoby myšlení a zajistit skutečně inkluzivní společnost;

84. zdůrazňuje, že nízká aktivita osob se zdravotním postižením brání socioekonomickému začlenění, což je třeba zlepšit prostřednictvím evropských a vnitrostátních programů zaměřených na aktivaci a odbornou přípravu osob vyloučených z trhu práce; zdůrazňuje, že ačkoli je podpora a prosazování účasti osob se zdravotním postižením na trhu práce zásadní, je rovněž třeba zavést přiměřené a inkluzivní mechanismy sociální ochrany, které zajistí dostupnost podpory pro všechny osoby se zdravotním postižením;
85. znovu vyzývá Komisi a členské státy, aby posoudily klíčové tendence pro budoucnost práce z hlediska zdravotního postižení, aby bylo možné určit a zahájit konkrétní opatření, která zvýší inkluzivitu trhu práce a zmenší digitální propast; zdůrazňuje, že je důležité lépe využívat inovativní technologie s cílem zajistit rovné podmínky a odstranit překážky v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti, zejména na digitálním trhu práce, a pomoci osobám se zdravotním postižením získat přístup k digitálním nástrojům a softwaru, které jsou nezbytné pro jejich nezávislý život; zdůrazňuje, že je třeba chránit osoby se zdravotním postižením před diskriminací související s využíváním umělé inteligence při rozhodování o náborech zaměstnanců, jejich výběru, kariérním postupu a ukončení pracovního poměru; vyzývá členské státy, aby zlepšily dosah kurzů odborné přípravy v oblasti digitálních dovedností pro skupiny osob ohrožených vyloučením, mimo jiné pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby, s cílem lépe je začlenit do společenského života a na trh práce a zajistit jim lepší přístup k elektronickým službám a správě;
86. důrazně podporuje výzkum, sociální investice a cílené iniciativy na úrovni EU zaměřené na programy a služby, které se ukázaly jako účinné při podpoře dlouhodobého začleňování osob se zdravotním postižením na trh práce, se zvláštní pozorností zaměřenou na osoby s poruchami autistického spektra; navrhuje, aby členské státy zadaly výzkum modelů a programů, u nichž dosud neexistují faktické podklady, a aby financovaly inovace v oblasti poskytování služeb, jako je umělá inteligence používaná v asistenčních technologiích⁵⁹;
87. vyzývá členské státy, a zejména jejich národní koordinátory, aby ve svých víceletých vnitrostátních strategiích v rámci evropské záruky pro děti věnovaly zvláštní pozornost potřebám dětí se zdravotním postižením a zajistily účinný a bezplatný přístup ke kvalitním službám, zejména inkluzivnímu vzdělávání; vyzývá je, aby všem dětem uprchlíků se zdravotním postižením zajistily účinný přístup ke zdravé výživě

⁵⁹ Evropská platforma pro rehabilitaci, „[Artificial intelligence and service provision for people with disabilities – An analytical paper](#)“ (Umělá inteligence a poskytování služeb pro osoby se zdravotním postižením – analytický dokument), 2022.

a odpovídajícímu bydlení za stejných podmínek jako dětem v hostitelských zemích v souladu s doporučením Rady 2021/1004 s cílem zajistit, aby vnitrostátní integrovaná opatření zohledňovala průřezová znevýhodnění; vyzývá proto členské státy a Komisi, aby naléhavě navýšily financování evropské záruky pro děti prostřednictvím vyčleněného rozpočtu ve výši nejméně 20 miliard EUR; vyzývá v této souvislosti všechny členské státy, aby na podpůrné činnosti v rámci evropské záruky pro děti vyčlenily více než jen minimální prostředky fondu ESF+ v rámci sdíleného řízení; opakuje svou výzvu členským státům, aby zavedly zdokonalenou záruku pro mladé lidi s cílem zajistit kvalitní nabídky, včetně spravedlivého odměňování, přístupu k sociální ochraně a pracovního prostředí přizpůsobeného potřebám osob se zdravotním postižením;

88. vyzývá členské státy, aby provedly směrnici o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob, která zavádí příspěvek na pečovatelskou dovolenou v délce pěti pracovních dnů ročně; trvá na tom, že by měla být zvažena zvláštní opatření, pokud jde o pečovatelskou dovolenou, otcovskou dovolenou, rodičovskou dovolenou a pružnou pracovní dobu pro rodiče, kteří se nacházejí ve zvláště znevýhodněných situacích, jako jsou osoby se zdravotním postižením nebo rodiče dětí se zdravotním postižením či dlouhodobým onemocněním, a to bez jakýchkoli postihů ze strany zaměstnavatele;
89. vyzývá členské státy, aby zajistily lepší pracovní a životní podmínky, a to i prostřednictvím přiměřených minimálních mezd a opatření v oblasti transparentnosti odměňování, s cílem snížit rozdíly v odměňování osob se zdravotním postižením a dosáhnout inkluzivního a udržitelného růstu trhu práce; zdůrazňuje, že je důležité urychleně přijmout směrnici o minimální mzdě a transparentnosti platů, která se musí plně vztahovat na osoby se zdravotním postižením;
90. vyzývá Komisi, aby vypracovala a prosazovala evropský právní rámec pro inkluzivní podniky s cílem vytvářet stálá pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením;

o

o o

91. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

V rámci přípravy této zprávy zpravodajka zkoumala provádění každého článku Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením spolu se zástupci občanské společnosti a samotnými osobami se zdravotním postižením.

Tato úmluva je první mezinárodní smlouvou o lidských právech, kterou ratifikovala EU a všechny její členské státy a která ji činí právně závaznou pro orgány EU a 27 zemí. Kromě toho musí orgány EU plně provést doporučení Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením a zajistit, aby veškeré budoucí právní předpisy byly plně v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Evropský parlament zdůraznil, že je třeba ratifikovat opční protokol k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením, a to jak členskými státy, které tak dosud neučinily, tak i EU, neboť se jedná o způsob, jak přezkoumat jednotlivé nebo systémové případy diskriminace.

Stávající právní předpisy EU o právech osob se zdravotním postižením nicméně nejsou účinně prováděny a prosazovány. Šestnáct let po přijetí Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením zůstává každodenní život těchto osob překážkou: od fyzických a sociálních potřeb přes integraci ve škole nebo v zaměstnání až po všechny zásadní aspekty každodenního života.

Nedostatečné provádění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením

Nepřijetí právních předpisů proti diskriminaci na úrovni EU je jednou z největších překážek pro dosažení plného požívání práv osob se zdravotním postižením. Bez horizontálních právních předpisů o zákazu diskriminace jsou osoby se zdravotním postižením vystaveny široké škále dalších forem diskriminace, pokud jde o přístup k bydlení, zboží a službám, na něž se nevztahují evropské nediskriminační právní předpisy. Přestože Evropský parlament opakovaně vyzýval Radu, aby odblokovala jednání o horizontální směrnici o rovnosti, od roku 2008 nedošlo k žádnému pokroku a Komise nepředložila konkrétní opatření pro případ, že by tato směrnice nebyla Radou přijata.

Přestože členské státy dosáhly značného pokroku v účinném provádění a monitorování Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a při dodržování jejích norem, EU například nadále podporovala investice do velkých a malých institucí, což je s úmluvou v rozporu. Kromě toho stížnosti a důkazy týkající se mučení a jiných forem fyzických a chemických omezení v institucích naznačují, že se jedná o systémový problém v EU, a měli bychom požadovat jeho absolutní zákaz a odpovědnost osob zapojených do těchto praktik.

Zpravodajka vítá strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 a závazek Komise ukončit praxi institucionalizace ve všech členských státech. Domnívá se však, že je nezbytné výslovně uznat segregáční povahu skupinových domů a potřebu odklonit se od těchto prostředí, která by neměla být „alternativou“ k velkým institucím, podporovat komunitní podporu a služby, jako je osobní asistence, a vytvářet cesty k dosažitelnému a cenově dostupnému bydlení. Ačkoli byla na podporu rozvoje komunitních služeb přidělena značná částka finančních prostředků EU, souběžné investice do malých a velkých bytových zařízení jsou překážkou rozvoje alternativních možností bydlení a podpory. Přístup ke službám nezávislého bydlení je klíčový. Osoby se zdravotním postižením by se měly samy rozhodnout, kde chtějí žít a jakou podporu chtějí získat.

Rovnost a nediskriminace

Některé osoby se zdravotním postižením, včetně osob s psychosociálním postižením, stále nemohou plně využívat svého práva na politickou účast v celé EU. Při posledních volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 mělo 18 členských států EU právní předpisy, které vylučovaly stovky tisíc občanů z možnosti volit z důvodu zdravotního postižení (především kvůli tomu, že byli buď zbaveni svéprávnosti, nebo měli svéprávnost omezenou). To navíc nezahrnuje osoby, které nemohly volit z důvodu hospitalizace, a to i přesto, že nebyly zbaveny právní způsobilosti.

Osoby se zdravotním postižením jsou stále více než jiní lidé ohroženy násilím a zneužíváním. U dětí a dospívajících se zdravotním postižením je třikrát až čtyřikrát vyšší pravděpodobnost fyzického a sexuálního násilí a zanedbávání než u jiných dětí. Členské státy by měly přijmout všechna opatření, aby zajistily ochranu práv dětí bez jakékoli formy diskriminace.

Ženy a dívky se zdravotním postižením čelí mnohonásobné diskriminaci a diskriminaci na základě příslušnosti ve všech oblastech života a ve srovnání s ostatními ženami jsou vystaveny většímu riziku násilí, vykořisťování a zneužívání. Takové násilí může mít různé formy, včetně obtěžování, sexuálního násilí a nucených potratů, sterilizace a antikoncepce. Výbor pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením vyjádřil znepokojení nad skutečností, že několik členských států ve svých právních předpisech stále povoluje nucenou sterilizaci a že i v zemích, v nichž zákon nucenou sterilizaci nepovoluje, může k takovému porušení přesto dojít, pokud je prováděno bez porozumění a souhlasu dívky nebo ženy se zdravotním postižením. EU proto nemůže čekat déle a měla by urychleně ratifikovat a provést Istanburskou úmluvu, shromažďovat rozčleněné údaje s cílem informovat o jejich konkrétní situaci, financovat a podporovat odbornou přípravu a budování kapacit odborníků a emocionální a sexuální výchovu v členských státech, a to i prostřednictvím financování projektů.

Svoboda pohybu a vzájemné uznávání: potřeba rozšířit výhody evropského průkazu osob se zdravotním postižením

Pro zpravodajku má potřeba rozšířit výhody evropského průkazu osob se zdravotním postižením maximální důležitost. Vzhledem k tomu, že překročení hranice nemění status osoby se zdravotním postižením, vzájemné uznávání založené na sjednocení systémů posuzování stupně zdravotního postižení by osobám se zdravotním postižením umožnilo využívat všech svých práv po celé EU, aniž by čelily jakýmkoli překážkám. Proč je to důležité?

Zaměstnanost: Nedostatečná korelace mezi systémy hodnocení stupně zdravotního postižení v členských státech značně omezuje možnost osob se zdravotním postižením, které se stěhují mezi zeměmi EU, najít si práci. Osvědčení o zdravotním postižení také opravňuje k využívání služeb pracovních agentur, odborné přípravy a odborných kurzů. Změna země bydliště vyžaduje kvalifikaci příslušného stupně zdravotního postižení, aby bylo možné tyto nároky využít.

Zdravotní péče a rehabilitace: Možnost využívat rehabilitační služby, finanční příspěvky na tyto služby a na nákup vybavení nezbytného pro každodenní život osoby se zdravotním postižením vyžadují osvědčení o stupni zdravotního postižení. Vzhledem k nedostatečné

korelaci systémů hodnocení zdravotního postižení je možnost pokračovat v rehabilitačních procesech při změně země pobytu značně omezená.

Doprava: Aby cestující mohl využívat snížené jízdné, musí být považován za osobu s odpovídajícím stupněm zdravotního postižení, který odpovídá výši slevy. Na mnoha místech je využití specializovaných služeb silniční dopravy podmíněno tím, že má oprávněná osoba příslušný stupeň zdravotního postižení. Vzhledem k tomu, že neexistuje korelace mezi stupni zdravotního postižení, nejsou v současné době pro občany členských států EU cestující po Evropě k dispozici specializované dopravní služby a snížené jízdné.

Vzdělání: Dalším problémem jsou rozdíly mezi systémy posuzování stupně zdravotního postižení u dětí a mládeže v členských státech EU, což vede k obtížím v přístupu ke specializovanému vzdělávání při změně země bydliště.

Potřeba podporovat dostupné a vysoce kvalitní zdravotnické služby

EU v současné době neuznává diskriminaci na základě zdravotního postižení, pokud jde o zdravotní péči. To znamená, že pro osoby se zdravotním postižením neexistuje žádná ochrana, která by jim zajišťovala stejnou škálu, kvalitu a úroveň bezplatné nebo cenově dostupné zdravotní péče a programů, jaké jsou poskytovány jiným osobám.

Pro osoby s psychosociálním postižením nevyplývají problémy pouze z možné diskriminace a stigmatizace, ale také z rizika, že jim nebudou poskytnuty odpovídající informace nebo, v případě, že jsou v opatrovnictví nebo v rámci některého náhradního systému rozhodování, že nebudou moci dát informovaný souhlas. Podporované rozhodování je na druhé straně praxí, která může mít významný dopad na právo osob s psychosociálním postižením na zdraví, avšak prakticky všechny členské státy EU stále zahrnují jako poslední možnost určité druhy systému rozhodování v zastoupení. To znamená, že v mnoha případech, kdy existuje možnost volby mezi těmito dvěma rozhodnutími, má rozhodování v zastoupení přednost před podporovaným rozhodováním.

V neposlední řadě EU v současné době nepodniká žádná opatření zaměřená na duševní zdraví. Jedná se o obzvláště problematické téma, neboť překážky, kterým čelí osoby se zdravotním postižením, mají dopad na jejich celkovou pohodu a duševní zdraví, protože i v případě osob bez zdravotního postižení mohou některé formy problémů s duševním zdravím – pokud jim není předcházeno a pokud nejsou řešeny – vést k rozvoji psychosociálního postižení. Navzdory tomu, že Rada a Parlament požadují, aby byla vypracována evropská strategie v oblasti duševního zdraví, se v současné době neplánují žádné kroky ani se na nich nepracuje.

Potřeba vypracovat prováděcí plán EU pro snížení rizika katastrof, který zohledňuje osoby se zdravotním postižením

Zpravodajka chtěla rovněž zdůraznit, že dopady změny klimatu – od rychle se objevujících katastrof, jako jsou tajfuny a požáry, po postupnější změny, jako jsou sucha, zvyšování teploty a zvyšování hladiny moří – mají neúměrné dopady na životy, pohodu a živobytí osob se zdravotním postižením na celém světě. Skutečnost, že tyto osoby nejsou zahrnuty do celosvětového úsilí bojovat proti klimatické krizi a snižovat rizika katastrof, má dramatické důsledky. V důsledku nepřístupných plánů připravenosti na katastrofy, systémové diskriminace

a rozšířené chudoby jsou osoby se zdravotním postižením často opomíjeny v úsilí o pomoc a reakci.

Sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030 odráží agendu udržitelného rozvoje založenou na lidských právech, která zahrnuje osoby se zdravotním postižením a je pro ně přístupná. Vyžaduje rovněž, aby všechny politiky snižování rizika katastrof zahrnovaly hledisko zdravotního postižení a podporovaly inkluzivní rozhodování se znalostí rizik založené na šíření informací rozčleněných podle zdravotního postižení.

Můžeme udělat více, abychom posílili účast osob se zdravotním postižením a organizací, které je zastupují, do rozhodovacího procesu, pokud jde o navrhování, řízení, zajišťování zdrojů a provádění politik a programů v oblasti snižování rizika katastrof. To by mělo zahrnovat začleňování problematiky zdravotního postižení do různých odvětví a úrovní správy, včetně stanovení konkrétních cílů a harmonogramů pro dosažení rovnováhy pro osoby se zdravotním postižením a pro vytvoření akčního plánu pro snížení rizika katastrof, který tyto osoby zohledňuje, s cílem dosáhnout sendajského rámce. Politiky a programy musí být rovněž podpořeny více členěnou faktickou základnou a údaji a je třeba podporovat a financovat výzkum a lépe pochopit dopady katastrof na osoby se zdravotním postižením a schopnost těchto osob se s nimi vyrovnat.

Závěrečné prohlášení

Úplné a účinné provádění každého článku Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením je cílem a hybnou silou této zprávy již od samého počátku a zpravodajka se domnívá, že Evropský parlament by měl při dosahování tohoto cíle jít příkladem.

Skutečné rovnosti lze dosáhnout pouze prostřednictvím konkrétních a měřitelných výsledků. Úmluva o právech osob se zdravotním postižením je klíčovým nástrojem pro boj proti diskriminaci, vyloučení a nátlaku, ale je třeba přejít od slov k činům. Členské státy by měly provést praktické změny ve svých právních předpisech, aby se rovnost před zákonem stala pro osoby se zdravotním postižením v EU skutečností. Není na těchto osobách, aby si vytvořily stejný prostor k životu, jako ostatní lidé; je na těch, kteří jsou u moci, aby vyšli vstříc jejich potřebám, a to počínaje tím, že budou mít osoby se zdravotním postižením své místo v procesu rozhodování.

Demokracie by měla být pro všechny, a pokud není, nelze dosáhnout rovnosti.

24.10.2022

STANOVISKO VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Za stejná práva osob se zdravotním postižením
(2022/2026(INI))

Zpravodaj: Jordi Cañas

NÁVRHY

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

- s ohledem na článek 2 a čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a články 2, 9, 10 a 19 a čl. 216 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), a zejména na její články 3, 15, 20, 21, 23, 25, 26 a 47,
- s ohledem na Evropskou sociální chartu, zejména na její článek 15,
- s ohledem na evropský pilíř sociálních práv, a zejména jeho zásady č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 14 a 17,
- s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na její cíle udržitelného rozvoje, zejména na cíl č. 1, 8 a 10,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, která v EU vstoupila v platnost dne 21. ledna 2011 v souladu s rozhodnutím Rady 2010/48/ES ze dne 26. listopadu 2009 o uzavření Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením Evropským společenstvím¹, a na její opční protokol,
- s ohledem na obecné připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením k provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, zejména na obecné připomínky č. 2 ze dne 22. května 2014 o přístupnosti, č. 3 ze dne 25. listopadu 2016 o ženách a dívkách se zdravotním postižením, č. 4 ze dne 25. listopadu 2016 o právu na inkluzivní vzdělávání, č. 5 ze dne 27. října 2017 o nezávislém životě a zapojení do komunity, č. 6 ze dne 26. dubna 2018 o rovnosti a nediskriminaci a č. 7 ze dne 9. listopadu 2018 o účasti osob se zdravotním postižením, včetně dětí se

¹ Úř. věst. L 23, 27.1.2010, s. 35.

zdravotním postižením, prostřednictvím organizací, které je zastupují,

- s ohledem na závěrečné připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením ze dne 2. října 2015 k úvodní zprávě Evropské unie a na seznam otázek předložených Výborem OSN pro práva osob se zdravotním postižením dne 20. dubna 2022 před předložením druhé a třetí pravidelné zprávy Evropské unie,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“),
- s ohledem na Úmluvu na ochranu lidských práv a základních svobod (Evropská úmluva o lidských právech),
- s ohledem na cíl strategie Evropa 2020 v oblasti chudoby, Portske prohlášení, sdělení Komise ze dne 4. března 2021 nazvané „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“ (COM(2021)0102) a jeho cíl pro rok 2030 týkající se boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ²,
- s ohledem na předpisy upravující pravidla pro programy financování EU z víceletého finančního rámce, zejména Evropský sociální fond, Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí, Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, program Erasmus a Fond pro spravedlivou transformaci, které všechny poskytují finanční pomoc EU pro zlepšení situace osob se zdravotním postižením,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání³ (dále jen „směrnice o rovnosti v zaměstnání“),
- s ohledem na doporučení Komise (EU) 2018/951 ze dne 22. června 2018 o normách pro orgány pro rovné zacházení⁴,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb⁵ (Evropský akt přístupnosti),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru⁶ (směrnice o přístupnosti internetových stránek),

² Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

³ Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁴ Úř. věst. L 167, 4.7.2018, s. 28.

⁵ Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70.

⁶ Úř. věst. L 327, 2.12.2016, s. 1.

- s ohledem na návrh směrnice Rady ze dne 2. července 2008 o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426) předložený Komisí a na postoj Parlamentu k tomuto návrhu ze dne 2. dubna 2009⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. listopadu 2018 o situaci zdravotně postižených žen⁸,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2021 nazvané „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“ (COM(2021)0101), a zejména na šest stěžejních iniciativ v ní uvedených,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. listopadu 2010 nazvané „Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020: Obnovený závazek pro bezbariérovou Evropu“ (COM(2010)0636),
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 2. února 2017 nazvaný „Zpráva o pokroku při provádění Evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením (2010–2020)“ (SWD(2017)0029),
- s ohledem na pilotní iniciativu Komise týkající se evropského průkazu osob se zdravotním postižením, která probíhala v osmi členských státech v letech 2016–2018, a na studii z roku 2021, která posuzovala provádění pilotní akce týkající se evropského průkazu osob se zdravotním postižením a poskytování s ním souvisejících výhod,
- s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 11. prosince 2019 nazvané „Utváření agendy EU v oblasti práv osob se zdravotním postižením na období 2020–2030 – příspěvek Evropského hospodářského a sociálního výboru“⁹,
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 20. listopadu 2020 o hodnocení Evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020 (SWD(2020)0289),
- s ohledem na zprávu Komise o uplatňování směrnic týkajících se rovného zacházení na základě rasy a zaměstnání (COM(2021)0139),
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. června 2020 o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období po roce-2020¹⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2021 o provádění směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením¹¹,
- s ohledem na publikaci nadace Eurofound z roku 2021 nazvanou „Zdravotní postižení

⁷ Úř. věst. C 137 E, 27.5.2010, s. 68.

⁸ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 16.

⁹ Úř. věst. C 97, 24.3.2020, s. 41.

¹⁰ Úř. věst. C 362, 8.9.2021, s. 8.

¹¹ Úř. věst. C 474, 24.11.2021, s. 48.

- a začlenění na trhu práce: Politické trendy a podpora v členských státech EU“,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině¹²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 nazvané „Sociální a hospodářské důsledky ruské války na Ukrajině pro EU – posílení akceschopnosti EU“¹³,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 9. prosince 2021 nazvané „Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku“ (COM(2021)0778),
 - s ohledem na publikaci nadace Eurofound z roku 2022 nazvanou „Lidé se zdravotním postižením a pandemie COVID-19: Zjištění z elektronického průzkumu Život, práce a COVID-19“,
 - s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte,
 - s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030, zejména na cíl udržitelného rozvoje č. 8 „Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny“,
 - s ohledem na publikaci nadace Eurofound z roku 2018 nazvanou „Sociální situace a zaměstnanost osob se zdravotním postižením“,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 29. dubna 2021 o evropské záruce pro děti¹⁴,
 - s ohledem na doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti¹⁵,
 - s ohledem na studii ze září 2017, kterou vypracovala tematická sekce C Evropského parlamentu, nazvanou „Inkluzivní vzdělávání pro studenty se zdravotním postižením“¹⁶,
 - s ohledem na svá usnesení ze dne 7. října 2021 o ochraně osob se zdravotním postižením prostřednictvím petic: získané poznatky¹⁷ a ze dne 8. července 2020 o právech osob s mentálním postižením a jejich rodin během krize COVID-19¹⁸,
- A. vzhledem k tomu, že zdravotní postižení se vyvíjí v interakci mezi osobami, které mají dlouhodobé fyzické, mentální, duševní nebo smyslové postižení, a bariérami v postojích a v prostředí, které brání jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními; vzhledem k tomu, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením odmítá lékařský model zdravotního postižení, ale namísto toho podporuje přístup založený na lidských právech a sociální model zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením

¹² Přijaté texty, P9_TA(2022)0120.

¹³ Přijaté texty, P9_TA(2022)0219.

¹⁴ Úř. věst. C 506, 15.12.2021, s. 94.

¹⁵ Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14.

¹⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/434b691e-a8b2-11e7-837e-01aa75ed71a1>

¹⁷ Úř. věst. C 132, 24.3.2022, s. 129.

¹⁸ Úř. věst. C 371, 15.9.2021, s. 6.

požaduje inkluzivní rovnost osob se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením přispívají k rozmanitosti lidstva a společnosti;

- B. vzhledem k tomu, že v Evropě žije podle odhadů 87 milionů osob se zdravotním postižením¹⁹; vzhledem k tomu, že přibližně každý šestý člověk v EU má nějaký druh zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že 50,6 % osob se zdravotním postižením je zaměstnáno a 28,4 % je ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením, zatímco u osob bez zdravotního postižení je zaměstnáno 74,8 %²⁰ a 18,4 % je ohroženo chudobou a sociálním vyloučením²¹; vzhledem k tomu, že nejnovější údaje ze statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek ukazují, že rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v roce 2020 činil 24,5 %; vzhledem k tomu, že míra zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v EU činí pouze 61,0 % ve srovnání s 82,3 % osob bez zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že revmatická a muskuloskeletální onemocnění, která jsou spojena s vysokou mírou zdravotního postižení, jsou nejčastější příčinou tělesného postižení v EU a představují více než 50 % let života s postižením v Evropě²²; vzhledem k tomu, že některé osoby se zdravotním postižením, zejména osoby s mentálním nebo psychosociálním postižením a osoby v autistickém spektru, jsou neúměrně postiženy vyšší mírou nezaměstnanosti; vzhledem k tomu, že 70 až 90 % dospělých s autismem je nezaměstnaných²³;
- C. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením i nadále v každodenním životě čelí vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám a s tím spojenému znevýhodnění a že plně nepožívají základních svobod a práv stanovených v platných normativních a právních rámcích EU a OSN, např. pokud jde o vzájemné uznávání statusu osoby se zdravotním postižením mezi členskými státy, rovný přístup k veřejné dopravě, přístupnost zastavěného prostředí, používání znakových jazyků, financování vzdělávání a odborné přípravy a rovný přístup k nim, přístup k osobní asistenci a začleňování v rámci komunit a rovnost příležitostí a zacházení v zaměstnání a povolání; vzhledem k tomu, že tyto výzvy se v jednotlivých členských státech liší;
- D. vzhledem k tomu, že ženy se zdravotním postižením představují 16 % celkové populace žen v EU a 60 % celkové populace osob se zdravotním postižením v Evropě; vzhledem k tomu, že ženy se zdravotním postižením jsou ve srovnání s muži se zdravotním postižením a ženami bez zdravotního postižení vystaveny vyššímu riziku nezaměstnanosti, chudoby a sociálního vyloučení, přičemž pouze 20 % žen se zdravotním postižením je zaměstnáno na plný úvazek ve srovnání s 29 % mužů se zdravotním postižením a 48 % žen bez zdravotního postižení²⁴; vzhledem k tomu, že

¹⁹ Evropská komise, „[Úvodní slovo komisařky Dalliové ke strategii práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030](#)“, 3. března 2021.

²⁰ Leckerf, M., Výzkumná služba Evropského parlamentu, „[Employment and disability in the European Union](#)“ (Zaměstnanost a zdravotní postižení v Evropské unii), květen 2020.

²¹ Eurostat, „[Disability statistics – poverty and income inequalities](#)“ (Statistika zdravotního postižení – chudoba a nerovnosti příjmů), leden 2021.

²² Podle údajů [odhadu potřeb rehabilitace prováděného Světovou zdravotnickou organizací](#), který byl konzultován dne 4. dubna 2022.

²³ Autism-Europe, „[State of play of employment of people on the autism spectrum in Europe: barriers, good practices and trends](#)“ (Aktuální stav zaměstnanosti osob s poruchou autistického spektra žijících v Evropě: překážky, osvědčené postupy a trendy), 5. listopadu 2019.

²⁴ Evropský institut pro rovnost žen a mužů, „[Gender Equality Index 2021](#)“ (Index rovnosti žen a mužů za rok

chudoba a vzájemně se prolínající formy diskriminace zvyšují riziko sociálního vyloučení a násilí páchaného na ženách; vzhledem k tomu, že u žen se zdravotním postižením je dvakrát až pětkrát větší pravděpodobnost, že se stanou oběťmi násilí, než u ostatních žen²⁵;

- E. vzhledem k tomu, že výzkum nadace Eurofound ukazuje, že mezi lety 2011 a 2016 se mezi osobami se zdravotním postižením a bez zdravotního postižení prohloubil rozdíl v dosaženém vzdělání na terciární úrovni – ze 7 % na 9 %; vzhledem k tomu, že pouze 29,4 % osob se zdravotním postižením dosahuje terciárního vzdělání ve srovnání se 43,8 % osob bez zdravotního postižení²⁶; vzhledem k tomu, že omezení, která brání osobám se zdravotním postižením v přístupu ke vzdělání, vedou k nižší účasti na vzdělávacích činnostech a činnostech odborné přípravy a k riziku sociálního a ekonomického vyloučení;
- F. vzhledem k tomu, že EU, její orgány a členské státy jsou smluvními stranami Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a jsou povinny plně uplatňovat v ní uvedená základní práva, včetně článku 27 o práci a zaměstnanosti; vzhledem k tomu, že práva zakotvená v Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením nejsou pro miliony osob se zdravotním postižením v EU ani zdaleka realitou, mj. kvůli nedostatkům směrnice o rovnosti v zaměstnání;
- G. vzhledem k tomu, že Úmluva o právech osob se zdravotním postižením uznává právo osob se zdravotním postižením pracovat na rovnoprávném základě s ostatními, včetně možnosti vydělávat si na živobytí svobodně zvolenou prací a v otevřeném, inkluzivním a přístupném pracovním prostředí; vzhledem k tomu, že každý má právo na včasnou a individuálně uzpůsobenou pomoc s cílem zlepšit vyhlídky na zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost, včetně práva na podporu při hledání zaměstnání, odborné přípravě a rekvalifikaci, jak je stanoveno v zásadě 4 evropského pilíře sociálních práv; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením jsou v drtivé většině vyloučeny z otevřeného trhu práce a je jim odpíráno právo pracovat za stejných podmínek jako ostatní nebo čelí velkým obtížím při dosahování rovného přístupu na trh práce a stejných podmínek na něm; vzhledem k tomu, že výzkum nadace Eurofound ukazuje, že mezi hlavní překážky zaměstnávání osob se zdravotním postižením patří stereotypy spojované se zdravotním postižením, byrokratické obtíže při přístupu k dostupným službám, chybějící strategická vize ve správě, nedostatečné monitorování provádění politik, omezené zdroje odborné přípravy pro zaměstnavatele a nedostatek odborné podpory²⁷;

2021).

²⁵ Evropské fórum zdravotně postižených, „[EDF joins World Day for the Elimination of Violence against Women. Orange the World: Fund, Respond, Prevent, Collect!](#)“ (EDF se připojuje k Mezinárodnímu dni boje proti násilí páchanému na ženách. Obarvěte svět na oranžovo: finanční podpora, reakce, prevence a výběr prostředků), 25. listopadu 2021.

²⁶ Evropská komise, „[Union Of Equality: Strategy For The Rights Of Persons With Disabilities 2021-2030 – Building a Union without barriers](#)“ (Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 – Budování Unie bez překážek“, 3. března 2021. Viz také: sdělení Komise ze dne 3. března 2021 nazvané „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“ (COM(2021)0101).

²⁷ Eurofound, „[Disability and labour market integration: Policy trends and support in EU Member States](#)“ (Zdravotní postižení a začlenění na trhu práce: Politické trendy a podpora v členských státech EU),

- H. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením by měly mít přístup k individualizované podpoře a úpravám pracoviště; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením mají právo na podporu zaručující příjem, který jim zajistí schopnost žít důstojný život, na služby, které jim umožní účast na trhu práce a na životě společnosti, a na pracovní prostředí uzpůsobené jejich potřebám; vzhledem k tomu, že znevýhodnění, s nimiž se potýkají osoby se zdravotním postižením, výrazně přesahují oblast zaměstnání; vzhledem k tomu, že sociální a finanční situace osob se zdravotním postižením v EU je výrazně horší než u osob bez zdravotního postižení²⁸ a že je synonymem strukturálního znevýhodnění a diskriminace nebo znevýhodnění a diskriminace v oblasti vzdělání; vzhledem k tomu, že podpůrná opatření zaměřená na jiné oblasti než zaměstnanost – například snižování chudoby, přístup k bydlení a péči o děti, přístupná veřejná doprava a osobní asistence – hrají rovněž klíčovou úlohu při poskytování příležitostí osobám se zdravotním postižením, pokud jde o přístup na pracovní trh a setrvání na něm;
- I. vzhledem k tomu, že strategie EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 navrhuje vytvoření evropského průkazu osob se zdravotním postižením do konce roku 2023, aby mohl být uznán ve všech členských státech;
- J. vzhledem k tomu, že technologické inovace, jako jsou systémy etické a na člověka zaměřené umělé inteligence, mají potenciál vyvíjet účinná, přístupná a nediskriminační přijímací řízení, ale vzhledem k tomu, že technologický rozvoj, který není inkluzivní, by s sebou mohl nést riziko vzniku nových bariér pro osoby se zdravotním postižením a nových forem jejich diskriminace; vzhledem k tomu, že článek 9 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením vyžaduje, aby tyto osoby měly dostupné informace a stejný přístup ke komunikačním technologiím a systémům jako ostatní; vzhledem k tomu, že internetové připojení má doma 64,3 % osob se zdravotním postižením ve věku 16 let a více ve srovnání s 87,9 % osob bez zdravotního postižení²⁹;
- K. vzhledem k tomu, že výzkum nadace Eurofound ukazuje, že podpora podnikání a samostatné výdělečné činnosti ve formě poradenství, odborné přípravy a finanční pomoci může lidem se zdravotním postižením poskytnout příležitost k tomu, aby byli aktivní na otevřeném trhu práce, čímž je odrazuje od toho, aby se spoléhali pouze na dávky invalidního důchodu; vzhledem k tomu, že tato podpora musí být dobře cílená a musí na ni být k dispozici dostatečné zdroje³⁰;
- L. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 prohloubila stávající překážky a nerovnosti pro všechny osoby se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že výzkum nadace Eurofound ukazuje, že během pandemie bylo v průměru 71 % respondentů se zdravotním postižením ohroženo depresí a 25 % respondentů se zdravotním postižením uvedlo, že nemají přístup ke zdravotní péči v oblasti duševního zdraví, což je dvakrát více než u osob bez zdravotního postižení³¹; vzhledem k tomu, že výzkum nadace

Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2021.

²⁸ Eurofound, „The social and employment situation of people with disabilities“ (Sociální situace a zaměstnanost osob se zdravotním postižením), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2018.

²⁹ sdělení Komise ze dne 3. března 2021 nazvané „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“ (COM(2021)0101).

³⁰ Eurofound, „[Zdravotní postižení a integrace na trhu práce: Politické trendy a podpora v členských státech EU](#)“, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2021, s. 25.

³¹ Eurofound, „[Lidé se zdravotním postižením a pandemie COVID-19: Zjištění z elektronického průzkumu Život,](#)

Eurofound ukazuje, že omezení volného pohybu osob a omezení v důsledku pandemie COVID-19 postihla zejména mladé lidi se zdravotním postižením ve věku od 18 do 29 let, neboť 51 % těchto respondentů uvedlo, že se cítí osaměle, což je o 19 % více než v případě mladých lidí bez zdravotního postižení³²; vzhledem k tomu, že plány návratu do práce mají zásadní význam pro pracovníky, kteří se potýkají s problémy v oblasti duševního zdraví;

- M. vzhledem k tomu, že všechny osoby se zdravotním postižením se nemohou stejným způsobem účastnit politického života; vzhledem k tomu, že osoby se závažnějším postižením a osoby s určitým druhem postižení – například osoby s mentálním postižením – čelí při účasti na politickém životě nepřiměřeným překážkám; vzhledem k tomu, že tyto osoby často patří k nejvíce izolovaným a vyloučeným osobám;
- N. vzhledem k tomu, že deset let poté, co se EU stala smluvní stranou Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, zůstává úroveň umisťování do pečovatelských zařízení stále stejná; vzhledem k tomu, že v celé Evropě je v pečovatelských zařízeních stále umístěno nejméně 1,4 milionu lidí, což je počet, který se od přijetí úmluvy nezměnil³³; vzhledem k tomu, že podle průzkumu Evropské sítě pro nezávislý život z roku 2020 nemá 24 ze 43 zemí zastoupených v Radě Evropy strategii deinstitucionalizace a v případě 18 zemí, které tuto strategii mají, ji 88 % respondentů označuje za nedostatečnou nebo vyžadující zlepšení;
- O. vzhledem k tomu, že 33 členských států Rady Evropy poskytuje určitý druh osobní asistence, přičemž 97 % respondentů uvádí, že přístup k této asistenci je nedostatečný nebo vyžaduje zlepšení;
- P. vzhledem k tomu, že stávající legislativní rámec neukládá členským státům povinnost určit orgán pro rovné zacházení, který by chránil oběti diskriminace na základě zdravotního postižení;
- Q. vzhledem k tomu, že Komise v roce 2008 předložila návrh na rozšíření ochrany před diskriminací nad rámec zaměstnání, jak stanoví směrnice o rovnosti v zaměstnání, která zakazuje diskriminaci v zaměstnání na základě zdravotního postižení, věku, sexuální orientace a náboženského vyznání nebo přesvědčení; vzhledem k tomu, že nová směrnice by uplatnila zásadu rovnosti také na vzdělávání, přístup ke zboží a službám a sociální ochraně, včetně sociálního zabezpečení a zdravotní péče; vzhledem k tomu, že tento návrh dosud nebyl přijat a Rada jej již 13 let blokuje, neboť pro jeho přijetí je nutná jednomyslnost;
- R. vzhledem k tomu, že všechny členské státy EU ratifikovaly Úmluvu OSN o právech dítěte, která je pro ně závazná, a vzhledem k tomu, že čl. 3 odst. 3 SEU stanoví, že jedním z cílů EU je ochrana práv dítěte; vzhledem k tomu, že Listina základních práv EU zaručuje, že orgány EU a členské státy musí při provádění právních předpisů EU chránit práva dítěte; vzhledem k tomu, že Parlament výraznou většinou přijal usnesení

[práce a COVID-19](#)“, série COVID-19, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022, s. 8 a 10.

³² Eurofound, „[Lidé se zdravotním postižením a pandemie COVID-19: Zjištění z elektronického průzkumu Život, práce a COVID-19](#)“, série COVID-19, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022, s. 11.

³³ Angelova-Mladenova, L. a Brennan, C., „[Stínová zpráva o provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením v Evropské unii](#)“, Evropská síť pro nezávislý život, únor 2022, s. 5.

o evropské záruce pro děti, v němž důrazně požadoval, aby byl všem dětem zaručen přístup k inkluzivnímu vzdělávání od raného dětství až do dospívání, a to včetně romských dětí, dětí se zdravotním postižením, dětí bez státní příslušnosti a migrujících dětí a dětí žijících v nouzové humanitární situaci;

- S. vzhledem k tomu, že přístup ke kvalitnímu zaměstnání, vzdělávání a odborné přípravě, zdravotní péči, sociální ochraně, a to i přes hranice, přístup k přiměřenému bydlení a podpoře nezávislého života a rovným příležitostem k účasti na volnočasových aktivitách a komunitním životě mají zásadní význam pro kvalitní život osob se zdravotním postižením, pro snížení chudoby a zranitelnosti a pro podporu udržitelného růstu, který podporuje začlenění; vzhledem k tomu, že vnitrostátní systémy minimálního příjmu by měly zajistit rovný přístup pro osoby se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením by rovněž měly mít přístup k cílené pomoci, pokud jde o dodatečné výdaje související se zdravotním postižením, tzn., že tyto osoby by takové výdaje neměly hradit pouze ze svého příjmu;
1. zdůrazňuje, že výkon práva na práci osobami se zdravotním postižením³⁴ úzce souvisí s opatřeními proti přímé i nepřímé diskriminaci, chudobě a překážkám v oblasti zdraví, vzdělávání, odborné přípravy, bydlení, péče, podpory, osobní mobility, přístupnosti zastavěného prostředí, segregace a umístování do pečovatelských zařízení; vybízí proto Komisi a členské státy, aby přijaly účinná a konkrétní opatření na podporu rovnosti, rozmanitosti a horizontálního začlenění osob se zdravotním postižením a jejich rodin do všech částí společnosti, mimo jiné prostřednictvím osobní asistence, nezávislého života, sociální ochrany, zvyšování povědomí a bezbariérového prostředí; připomíná, že začlenění osob se zdravotním postižením na trh práce má zásadní význam nejen pro sociální začlenění a rovné příležitosti, ale také nabízí významné ekonomické příležitosti pro finanční nezávislost osob se zdravotním postižením a prospívá širší ekonomice;
 2. žádá Evropský orgán pro pracovní záležitosti, aby při provádění stávajících právních předpisů spolupracoval s vnitrostátními inspektoráty práce; doporučuje, aby inspektoři práce sledovali veřejné a soukromé zaměstnavatele s cílem zajistit, aby byla dodržována pracovní práva osob se zdravotním postižením;
 3. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly holistický politický přístup založený na životním cyklu, a podporovaly tak předcházení diskriminaci a zajistily efektivní udržení osob se zdravotním postižením na trhu práce a jejich začlenění na tento trh; vyzývá Komisi a členské státy, aby plně provedly a zohlednily ustanovení Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením ve všech legislativních, politických a finančních opatřeních, zejména pokud jde o sociální začlenění osob se zdravotním postižením a jejich začlenění na trh práce; vyzývá EU a členské státy, aby ratifikovaly Opční protokol k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením;
 4. vítá nedávnou politickou rozpravu, která se konala dne 16. června 2022 mezi ministry práce a sociálních věcí a která se týkala zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, toho, jak odstranit překážky bránící zaměstnávání těchto osob, a opatření na podporu jejich začlenění na trh práce; se zájmem očekává konkrétní následná opatření, která přijmou členské státy;

³⁴ Článek 27 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

5. zdůrazňuje, že je třeba věnovat zvláštní pozornost situaci v oblasti zaměstnanosti příslušníků etnických menšin se zdravotním postižením, jako jsou migranti, uprchlíci, Romové a lidé afrického původu;
6. zdůrazňuje, že základem společenského diskursu o zdravotním postižení musí být přístup založený na lidských právech a že podpora pro osoby se zdravotním postižením musí být odpovídajícím způsobem přizpůsobena; zdůrazňuje, že je třeba vypracovat a uplatňovat komplexní definici přístupnosti, protože bez ní není možné zajistit rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením, v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením a obecnou připomínkou č. 2 Výboru pro práva osob se zdravotním postižením, a že je přitom třeba zohlednit různorodost potřeb osob se zdravotním postižením a prosazovat zásadu univerzálního designu³⁵ jako jednu ze zásad EU;
7. zdůrazňuje, že osoby se zdravotním postižením by měly požívat svého práva na volný pohyb v EU na rovnoprávném základě s ostatními, a naléhavě vyzývá Komisi, aby předložila návrh harmonizované definice zdravotního postižení na úrovni EU a vzájemného uznávání statusu zdravotního postižení a souvisejících dávek a práv na sociální ochranu s cílem umožnit těmto osobám přístup ke zdravotním, pečovatelským a dalším službám, které usnadňují nezávislý život, a umožnit jim také přístup ke vzdělávání, odborné přípravě a pracovním příležitostem v jiných zemích; vyzývá členské státy, aby osobám se zdravotním postižením usnadnily převádění jejich dávek a nároků souvisejících s invaliditou do zahraničí, včetně případných podpůrných služeb, a to v zájmu další podpory práva na volný pohyb; vyzývá Komisi a členské státy, aby splnily své závazky, které učinily v rámci Strategie práv osob se zdravotním postižením, zejména aby dodržely svůj slib a co nejdříve rozšířily evropský průkaz osob se zdravotním postižením, který zajistí uznání statusu osoby se zdravotním postižením ve všech členských státech;
8. vyzývá Radu, zejména její nadcházející předsednictví, aby bezodkladně odblokovala jednání o navrhované horizontální antidiskriminační směrnici a aby přistoupila k dohodě, neboť ta je nezbytným předpokladem pro dosažení rovnosti v EU a pro rozšíření ochrany osob se zdravotním postižením do všech oblastí;
9. vyzývá Komisi, aby provedla průřezový komplexní přezkum veškerých příslušných právních předpisů EU a v případě potřeby je revidovala s cílem zajistit jejich plný soulad s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením, zejména pokud jde o přístupnost zastavěného a digitálního prostředí; vyzývá Komisi, aby co nejdříve zahájila revizi směrnice o rovnosti v zaměstnání, zejména pokud jde o minimální normy přiměřených opatření pro pracovníky se zdravotním postižením, s cílem plně je harmonizovat s ustanoveními Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a zavést participační proces, jehož účelem bude zajistit přímé a plné zapojení organizací, jež zastupují osoby se zdravotním postižením; vyzývá Komisi, aby provedla revizi směrnice o přeshraniční zdravotní péči³⁶, tak aby byla v souladu s Úmluvou

³⁵ Článek 2 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením pojem „univerzální design“ definuje jako „navrhování výrobků, vybavení, programů a služeb tak, aby je mohly v co největší míře využívat všechny osoby bez nutnosti úprav nebo specializovaného designu. „Univerzální design“ nevyklučuje podpůrné pomůcky pro určité skupiny osob se zdravotním postižením, pokud jsou zapotřebí“.

³⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/24/EU ze dne 9. března 2011 o uplatňování práv pacientů

o právech osob se zdravotním postižením a zajistila osobám se zdravotním postižením účinný přístup ke kvalitní přeshraniční zdravotní péči;

10. zdůrazňuje, že je důležité aktivně zapojit osoby se zdravotním postižením, jejich rodiny a organizace, které je zastupují, do přípravy a provádění všech opatření, která se jich týkají; zdůrazňuje, že je důležité systematicky začleňovat problematiku zdravotního postižení na pracovišti a úlohu sociálního dialogu a odborné přípravy pro zaměstnavatele v tomto ohledu; vyzývá členské státy, aby přijaly aktivní opatření na ochranu nediskriminace všech osob a zajistily, aby osoby se zdravotním postižením mohly uplatňovat svá pracovní a odborová práva za stejných podmínek jako ostatní;
11. zdůrazňuje, že obtěžování na pracovišti, včetně sexuálního obtěžování a postihů v případě, že se dotčená osoba hájí, brání v přístupu k práci a zaměstnání, v zachování pracovního místa a rovné profesní dráze, zejména v případě žen se zdravotním postižením³⁷, a zdůrazňuje, že v členských státech jsou zapotřebí zvláštní opatření k prevenci, potírání a trestání obtěžování vůči osobám se zdravotním postižením; v této souvislosti vítá návrh směrnice o boji proti násilí páchanému na ženách a domácímu násilí³⁸; vyzývá EU a všechny členské státy, aby ratifikovaly Istanburskou úmluvu, což by mělo horizontální dopad na všechny příslušné právní předpisy EU se zvláštním zaměřením na ženy se zdravotním postižením, které čelí vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám;
12. domnívá se, že režimy podpory příjmů, podpora zaměřená na osoby se zdravotním postižením a pomoc při aktivním hledání zaměstnání doplňují podporu plné a účinné účasti osob se zdravotním postižením na trhu práce, neboť mzdy nejsou náhradou k pokrytí dodatečných nákladů souvisejících se zdravotním postižením; vyzývá proto členské státy, aby oddělily příjmy a účinnou pomoc při aktivním hledání zaměstnání od pomoci související se zdravotním postižením³⁹ s cílem zajistit, aby pravidla způsobilosti pokud možno nikoho nevyklučovala, a dále je vyzývá, aby pokryly dodatečné výdaje související se zdravotním postižením, bojovaly proti chudobě pracujících a zajistily rovnost, důstojnost a autonomii osob se zdravotním postižením; vybízí členské státy, aby zavedly podobná řešení pro osoby pečující o osoby se zdravotním postižením, aby kromě dávek souvisejících s péčí pobíraly také mzdu;
13. připomíná, že článek 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením stanoví rovné právo osob se zdravotním postižením na nezávislý život a začlenění do společnosti; vyzývá členské státy, aby s podporou Komise urychlily proces deinstitucionalizace a podpořily přechod ke komunitní péči a podpoře; zdůrazňuje, že na podporu začlenění a přístupnosti by měly být využívány finanční prostředky EU; vyzývá členské státy, aby do svých strategií deinstitucionalizace začlenily konkrétní cíle se stanoveným časovým rámcem, aby je odpovídajícím způsobem financovaly a vytvořily mechanismy pro zajištění účinné koordinace mezi příslušnými orgány

v přeshraniční zdravotní péči (Úř. věst. L 88, 4.4.2011, s. 45).

³⁷ „Data strategie Evropa 2020 a osoby se zdravotním postižením – tabulky (EU SILC 2017)“, vypracoval Stefanos Grammenos, Centrum pro evropskou sociální a hospodářskou politiku, 27. prosince 2019.

³⁸ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, který předložila Komise (COM(2022)0105).

³⁹ Zvláštní zpravodaj OSN pro práva osob se zdravotním postižením, „Zpráva zvláštního zpravodaje pro práva osob se zdravotním postižením“ předložená na 70. zasedání Valného shromáždění OSN dne 7. srpna 2015.

v různých administrativních oblastech a úrovních; vyjadřuje politování nad nedostatkem přístupného a cenově dostupného bydlení, který představuje velkou překážku pro nezávislý život; zdůrazňuje, že je třeba posílit komunitní a nezávislý život a že je třeba jej dosáhnout jako alternativy k institucionálním rámcům, v souladu s obecnou připomínkou č. 5 Výboru pro práva osob se zdravotním postižením;

14. vyzývá Komisi, aby zajistila, že členské státy budou dodržovat zásadu rovného zacházení a stejné odměny za rovnocennou práci pro všechny pracovníky; dále trvá na tom, že by pracovníkům se zdravotním postižením v chráněných dílnách měla být zaručena alespoň práva a statut odpovídající pracovním právům lidí pracujících na otevřeném trhu práce; domnívá se, že tyto chráněné dílny by měly zaujmout individualizovaný přístup a že osoby se zdravotním postižením by tam měly pracovat pokud možno pouze po omezenou dobu svého pracovního života; dále se domnívá, že tyto chráněné dílny by měly být zaměřeny na podporu rozvoje dovedností a přechodu na otevřený trh práce; trvá na tom, že osoby se zdravotním postižením pracující v takovém prostředí by měly být chráněny stávajícími právními rámci, které upravují sociální ochranu a pracovní podmínky, včetně ochrany minimální mzdy na rovnoprávném základě s ostatními v souladu s článkem 27 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby vyvinuly inkluzivní modely chráněného a podporovaného zaměstnání, které budou respektovat práva osob se zdravotním postižením a sloužit jako opatření pro účinné začlenění a pozdější přechod na otevřený trh práce; zdůrazňuje, že je důležité, aby osoby se zdravotním postižením našly kvalitní zaměstnání, které odpovídá jejich dovednostem a ambicím, a že odborná příprava, zvyšování kvalifikace a rekvalifikace osob se zdravotním postižením by měly vést k získání skutečných schopností a dovedností; vyzývá členské státy, aby posoudily účinnost stávajících chráněných dílen při poskytování dovedností osobám se zdravotním postižením, pokud jde o získání zaměstnání na otevřeném trhu práce, a vyzývá Komisi, aby tento proces sledovala;
15. konstatuje, že krize COVID-19 podpořila výkon práce mimo pracoviště a že pomocí práce na dálku, která by mohla být přijatelnou formou a nástrojem k dosažení větší rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a ke snížení překážek na trhu práce souvisejících s bolestí a únavou, by se mohla zvýšit zaměstnanost osob se zdravotním postižením; varuje však před využíváním práce na dálku ze strany zaměstnavatelů s cílem se vyhnout přiměřené úpravě nebo vytvoření inkluzivní kultury na pracovišti pro pracovníky se zdravotním postižením⁴⁰, protože to může izolovat a ovlivnit jejich duševní zdraví; zdůrazňuje, že by budoucí strategie v oblasti práce na dálku měly být vypracovávány s ohledem na práva osob se zdravotním postižením a že by se tyto osoby měly podílet na jejich navrhování, a to i v případě, kdy jsou sjednávány nové kolektivní smlouvy o práci na dálku nebo společnosti revidují své zásady práce na dálku, aby bylo zajištěno, že budou vstřícné k osobám se zdravotním postižením; připomíná, že je nezbytný rovný přístup ke vzdělávání a odborné přípravě pro osoby se zdravotním postižením a získávání digitálních dovedností a dostupnost související digitální infrastruktury, a to jak v městských, tak ve venkovských a odlehlých oblastech, aby lidé mohli využívat nových pracovních příležitostí vytvořených digitalizací; zdůrazňuje, že

⁴⁰ Schur, L.A., Ameri, M. a Kruse, D. „[Telework After COVID: A „Silver Lining“ for Workers with Disabilities?](#)“ (Práce z domova po pandemii COVID-19: Přínos pro pracovníky se zdravotním postižením?), *Journal of Occupational Rehabilitation*, sv. 30, č. 4, 2020, s. 521–536.

přiměřená úprava je právem pracovníků se zdravotním postižením, a domnívá se, že by veřejné orgány měly posílit činnosti a programy na zvyšování povědomí o dovednostech a schopnostech osob se zdravotním postižením a znalosti soukromých a veřejných zaměstnavatelů v oblasti přiměřených úprav s cílem bojovat proti diskriminaci zdravotně postižených a zajistit, aby odpovědné osoby měly nástroje pro zaměstnávání, podporu a udržení pracovníků se zdravotním postižením v zaměstnání;

16. konstatuje, že podpora práv starších osob úzce souvisí s dosažením rovných práv pro osoby se zdravotním postižením, neboť starší lidé mají vyšší pravděpodobnost zdravotního postižení a více než 46 % osob ve věku 60 let a starších má zdravotní postižení; v souvislosti s demografickými změnami, zejména se stárnutím populace, zdůrazňuje, že je třeba řešit nové výzvy související s vyšší prevalencí zdravotního postižení v souvislosti se stárnutím pracovní síly a vyšším počtem zaměstnanců s chronickými onemocněními; zdůrazňuje, že je důležité vypracovat politiky, které pomohou pracovníkům se zdravotním postižením lépe se začlenit na trh práce, včetně flexibilní pracovní doby, jakož i rozvíjet podpůrné služby pro osoby se zdravotním postižením, včetně norem pro odbornou přípravu zaměstnanců a norem pro osobní asistenci;
17. vyzývá členské státy, aby sledovaly dodržování zásad č. 2 a 3 evropského pilíře sociálních práv, které stanoví rovné zacházení a rovné příležitosti mužů a žen, pokud jde o účast na trhu práce, pracovní podmínky a kariérní postup bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci; požaduje, aby bylo sledováno přijímání opatření stanovených Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením;
18. vyzývá členské státy, aby osobám se zdravotním postižením poskytovaly individualizovanou podporu, pokud jde o přístup k rozvoji dovedností, odbornému vzdělávání a přípravě a k zaměstnání, s cílem zajistit inkluzivní a aktivní politiky na trhu práce; vybízí služby zaměstnanosti a veřejný a soukromý sektor, aby zavedly personalizovaná opatření ke zlepšení zaměstnatelnosti a udržení osob se zdravotním postižením na trhu práce s cílem dodržovat Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením a aby si prostřednictvím evropské sítě veřejných služeb zaměstnanosti vyměňovaly osvědčené postupy týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby poskytovaly poradenství, školení a finanční pomoc na podporu vytváření pracovních míst, nábory, podnikání a samostatné výdělečné činnosti pro osoby se zdravotním postižením, včetně prostřednictvím Evropského sociálního fondu plus; podtrhuje pozitivní úlohu, kterou může hrát sociální ekonomika při zaměstnávání osob se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby vytvořily pobídky, které by podněcovaly osoby se zdravotním postižením k vytváření subjektů sociální ekonomiky a k zahájení činností vytvářejících příjem;
19. domnívá se, že opatření na podporu trhu práce musí zohledňovat zdravotní postižení a individuálně uzpůsobené politické reakce na podporu začlenění osob se zdravotním postižením do zaměstnání; vyzývá členské státy, aby podporovaly zprostředkovávání zaměstnání, vytváření profesních profilů, souběžné zaměstnání a odbornou přípravu, zaškolování, profesní přípravu na pracovišti, profesní rozvoj a mentorství a inkluzivní a dostupné odborné vzdělávání a přípravu s cílem podpořit nezbytné začlenění a udržení osob se zdravotním postižením na pracovišti; zdůrazňuje, že opatření ke zlepšení

začlenění a zaměstnanosti osob se zdravotním postižením nebudou skutečně účinná, pokud nebudou na pracovišti a v širší společnosti rovněž řešeny stereotypy a stigmatizace související se zdravotním postižením; v tomto ohledu zdůrazňuje význam zvyšování informovanosti pedagogů, zaměstnavatelů a zaměstnanců, jakož i široké veřejnosti, a jejich odborné přípravy s cílem bojovat proti diskriminaci osob se zdravotním postižením, změnit způsoby myšlení a zajistit skutečně inkluzivní společnost;

20. zdůrazňuje, že nízká míra aktivity osob se zdravotním postižením brání sociálně-ekonomickému začlenění, což je třeba zlepšit prostřednictvím evropských a vnitrostátních programů zaměřených na aktivaci a odbornou přípravu osob vyloučených z trhu práce; zdůrazňuje, že ačkoli je podpora a prosazování účasti osob se zdravotním postižením na trhu práce zásadní, je rovněž třeba zavést přiměřené a inkluzivní mechanismy sociální ochrany, které zajistí dostupnost podpory pro všechny osoby se zdravotním postižením;
21. vyzývá Komisi, aby na základě údajů rozdělených podle pohlaví a typu zdravotního postižení důkladně posoudila míru rozdílů v zaměstnanosti a odměňování osob se zdravotním postižením v různých typech zaměstnání, včetně chráněného zaměstnání, a zajistila kvalitativní analýzu;
22. znovu vyzývá Komisi a členské státy, aby posoudily klíčové trendy pro budoucnost práce z hlediska zdravotního postižení, aby bylo možné určit a zahájit konkrétní opatření, která zvýší inkluzivitu trhu práce a sníží digitální propast; zdůrazňuje, že je důležité lépe využívat inovativní technologie s cílem zajistit rovné podmínky a odstranit překážky v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti, zejména na digitálním trhu práce, a pomoci osobám se zdravotním postižením získat přístup k digitálním nástrojům a softwaru, které jsou nezbytné pro jejich nezávislý život; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly výzkumné programy zaměřené na rozvoj asistenčních technologií, včetně robotiky, digitálních technologií a etické umělé inteligence, s cílem umožnit plné začlenění osob se zdravotním postižením do všech oblastí života, včetně trhu práce; zdůrazňuje, že je třeba chránit osoby se zdravotním postižením před diskriminací související s využíváním umělé inteligence při rozhodování o zaměstnání, pokud jde o přijímání, výběr, kariérní postup a ukončení pracovního poměru; vyzývá členské státy, aby zlepšily dosah kurzů odborné přípravy v oblasti digitálních dovedností pro skupiny osob ohrožených vyloučením, mimo jiné pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby, s cílem lépe je začlenit do sociálního života a trhu práce a zajistit lepší přístup k elektronickým službám a správě;
23. vítá a podporuje právní iniciativu Komise týkající se závazných norem pro orgány pro rovné zacházení, která by měla být zveřejněna v září 2022, a vybízí členské státy, aby rozšířily mandát orgánů pro rovné zacházení i na ochranu obětí diskriminace na základě zdravotního postižení;
24. důrazně podporuje výzkum, sociální investice a cílené iniciativy na úrovni EU zaměřené na programy a služby, které se ukázaly jako účinné při podpoře dlouhodobého začleňování osob se zdravotním postižením na trh práce, se zvláštním důrazem na osoby s autistickým spektrem; navrhuje, aby členské státy zadaly výzkum modelů a programů, u nichž dosud neexistují faktické podklady, a aby financovaly inovace v oblasti

poskytování služeb, jako je umělá inteligence používaná v asistenčních technologiích⁴¹;

25. konstatuje, že osoby se zdravotním postižením patří mezi nejvíce marginalizované a nejohroženější obyvatelstvo v jakékoli komunitě postižené krizí; dále zdůrazňuje, že v důsledku války čelí lidé se zdravotním postižením v ozbrojených konfliktech násilným útokům, nucenému vysídlování a pokračujícímu zanedbávání, a to i v rámci humanitárních reakcí na situaci civilistů, kteří uvízli uprostřed bojů, jsou často opuštěni ve svých domovech nebo v opuštěných vesnicích celé dny nebo týdny s omezeným přístupem k potravinám nebo vodě; připomíná význam strategie EU pro práva dítěte, záruky pro děti, strategie EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, jakož i všech stávajících právních nástrojů EU, včetně směrnice o dočasné ochraně⁴², při podpoře členských států a jejich úsilí o řešení specifických potřeb uprchlíků se zdravotním postižením a zajišťování jejich ochrany a péče o ně;
26. vyzývá členské státy, aby zajistily účast osob se zdravotním postižením ve volbách v roce 2024 a v procesu tvorby právních předpisů; vyzývá členské státy, aby odstranily překážky, které mohou vyloučit osoby se zdravotním postižením z možnosti ovlivňovat tvorbu a provádění právních předpisů a politik, které utvářejí jejich každodenní život;
27. připomíná členským státům, že všechny projekty financované EU musí být v souladu s právními předpisy EU, včetně Listiny základních práv a Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením; zdůrazňuje, že evropské strukturální a investiční fondy by měly i nadále podporovat přechod od institucionální ke komunitní a rodinné péči tím, že se z nich budou financovat podpůrné služby zajišťující právo na nezávislý život; vyzývá EU, aby zajistila dostupnost všech programů financování a poskytla odpovídající zdroje pro podporu dostupnosti, a vyzývá členské státy, aby do svých pracovních programů a vnitrostátních operačních programů začlenily jasné cíle a opatření ke zlepšení životních a pracovních podmínek osob se zdravotním postižením; vyzývá Evropský účetní dvůr, aby důkladně posoudil výkonnost programů EU, pokud jde o začleňování a podporu osob se zdravotním postižením, se zvláštním důrazem na programy vzdělávání a zaměstnanosti, protože se nemusí dostat k nejchudším skupinám, včetně osob se zdravotním postižením;
28. vybízí vnitrostátní veřejné orgány, aby zajistily, že požadavek na registraci k volbám nebo na přiměřenou úpravu nepovede k vyloučení osob se zdravotním postižením z voleb; vyzývá členské státy, aby začlenily opatření zajišťující dostupnost procesu registrace přepracováním příslušných internetových stránek v souladu s normami EU;
29. konstatuje, že mechanismy pro podávání stížností, soudní i mimosoudní, by měly být pro osoby se zdravotním postižením přístupnější; vyzývá členské státy, aby zrušily omezení práva osob zbavených způsobilosti k právním úkonům podávat stížnosti nezávisle na jejich opatrovníkovi a aby přijaly účinná opatření, která zajistí, aby informace o tom, jak a kde podat stížnost, byly přístupné všem osobám se zdravotním

⁴¹ Evropská platforma pro rehabilitaci, „[Artificial intelligence and service provision for people with disabilities – An analytical paper](#)“ (Umělá inteligence a poskytování služeb pro osoby se zdravotním postižením – analytický dokument), 2022.

⁴² Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

postížením prostřednictvím informačních materiálů v různých a přístupných formátech distribuovaných prostřednictvím organizací na podporu a prosazování práv osob se zdravotním postižením, včetně organizací osob se zdravotním postižením;

30. vyzývá členské státy, a zejména jejich národní koordinátory, aby ve svých víceletých vnitrostátních strategiích v rámci evropské záruky pro děti věnovaly zvláštní pozornost potřebám dětí se zdravotním postižením a zajistily účinný a bezplatný přístup ke kvalitním službám, zejména inkluzivnímu vzdělávání, a vyzývá je, aby všem dětem uprchlíků se zdravotním postižením zajistily účinný přístup ke zdravé výživě a odpovídajícímu bydlení za stejných podmínek jako dětem v hostitelských zemích v souladu s doporučením⁴³ zajistit, aby vnitrostátní integrovaná opatření zohledňovala průřezová znevýhodnění; vyzývá proto členské státy a Komisi, aby urychleně navýšily financování evropské záruky pro děti s vyčleněným rozpočtem ve výši nejméně 20 miliard EUR, a vybízí v této souvislosti všechny členské státy, aby na podporu činností v rámci evropské záruky pro děti vyčlenily více, než jsou minimální zdroje Evropského sociálního fondu plus v rámci sdíleného řízení; opakuje svou výzvu členským státům, aby zavedly posílenou záruku pro mladé lidi s cílem zajistit vysoce kvalitní nabídky, včetně spravedlivého odměňování, přístupu k sociální ochraně a pracovního prostředí přizpůsobeného potřebám osob se zdravotním postižením;
31. poukazuje na to, že v posledních letech důrazně požadoval začlenění znevýhodněných skupin a osob se zdravotním postižením do vzdělávání a odborné přípravy, a to i prostřednictvím plného začlenění hlediska práv osob se zdravotním postižením do všech aspektů programu Erasmus+ a v koordinaci s dalšími příslušnými fondy EU, jako je záruka pro mladé lidi; připomíná závazky přijaté na sociálním summitu v Portu ohledně snižování chudoby a sociálního vyloučení, získávání dovedností a vytváření pracovních míst;
32. vyzývá Komisi, aby vyhodnotila problémy a porušování práv, s nimiž se osoby se zdravotním postižením potýkaly během pandemie COVID-19, a aby přijala cílená opatření pro psychologickou podporu a opětovné začlenění na trh práce;
33. vyzývá Komisi, aby tato opatření vypracovala v koordinaci a komunikaci s osobami se zdravotním postižením a všemi zúčastněnými organizacemi, a to počínaje sítí Parlamentu pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením;
34. vyzývá každý členský stát ke zřízení nezávislého subjektu, který bude odpovědný za sledování všech právních předpisů týkajících se přístupnosti, včetně Evropského aktu přístupnosti, směrnice o audiovizuálních mediálních službách⁴⁴, telekomunikačního balíčku a směrnice o přístupnosti internetových stránek;
35. vyzývá členské státy, aby provedly směrnici o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob⁴⁵, která zavádí pečovatelskou dovolenou v délce pěti

⁴³ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁴⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁴⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (Úř. věst. C

pracovních dnů ročně; trvá na tom, že by měla být zvažena zvláštní opatření, pokud jde o pečovatelskou dovolenou, otcovskou dovolenou, rodičovskou dovolenou a pružnou pracovní dobu pro rodiče, kteří se nacházejí ve zvláště znevýhodněných situacích, jako jsou osoby se zdravotním postižením nebo rodiče dětí se zdravotním postižením nebo dlouhodobým onemocněním, a to bez jakýchkoli dopadů ze strany zaměstnavatele;

36. vyzývá členské státy, aby zajistily lepší pracovní a životní podmínky, a to i prostřednictvím přiměřených minimálních mezd a opatření v oblasti transparentnosti odměňování, s cílem snížit rozdíly v odměňování osob se zdravotním postižením a dosáhnout inkluzivního a udržitelného růstu trhu práce; zdůrazňuje, že je důležité urychleně přijmout směrnici o minimálních mzdách a transparentnosti platů, která by se plně vztahovala na osoby se zdravotním postižením;
37. zdůrazňuje, že je důležité myslet i na osoby s mentálním a psychosociálním postižením a zacházet s nimi se stejnou pozorností a přijmout opatření k zajištění jejich budoucnosti po smrti jejich pečovatelů;
38. vyzývá Komisi, aby vypracovala a prosazovala evropský právní rámec pro inkluzivní podniky s cílem vytvořit trvalá zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	10.10.2022
Výsledek konečného hlasování	+: 41 -: 0 0: 1
Členové přítomní při konečném hlasování	João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Loucas Furlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Alicia Homs Ginel, Irena Joveva, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Jörg Meuthen, Max Orville, Dennis Radtke, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Eugen Tomac, Maria Walsh, Stefania Zambelli
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Konstantinos Arvanitis, Rosa D'Amato, José Gusmão, Evelyn Regner, Terry Reintke
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Attila Ara-Kovács, Franc Bogovič, Mohammed Chahim, Mónica Silvana González, Predrag Fred Matić, Piernicola Pedicini, Sergei Stanishev

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

41	+
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli
NI	Jörg Meuthen, Daniela Rondinelli
PPE	Franc Bogovič, David Casa, Jarosław Duda, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Maria Walsh
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Monica Semedo, Lucia Ďuriš Nicholsonová
S&D	João Albuquerque, Marc Angel, Attila Ara-Kovács, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Mohammed Chahim, Estrella Durá Ferrandis, Mónica Silvana González, Alicia Homs Ginel, Predrag Fred Matić, Evelyn Regner, Sergei Stanishev
The LEFT	Konstantinos Arvanitis, José Gusmão
VERTS/ALE	Rosa D'Amato, Katrin Langensiepen, Piernicola Pedicini, Terry Reintke

0	-

1	0
ID	Guido Reil

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

13.7.2022

STANOVISKO PETIČNÍHO VÝBORU

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Za stejná práva osob se zdravotním postižením
(2022/2026(INI))

Zpravodajka: Ulrike Müller

NÁVRHY

Petiční výbor vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426), který předložila Komise, konkrétně na návrh „směrnice proti diskriminaci“, která by poskytla větší ochranu před diskriminací všeho druhu, avšak zůstává stále zablokována v Radě,
 - s ohledem na revidovanou Evropskou sociální chartu, zejména na její článek 15 o právu osob se zdravotním postižením na nezávislost, sociální začlenění a účast na životě společnosti,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 29. listopadu 2018 o situaci zdravotně postižených žen¹,
 - s ohledem na zásady evropského pilíře sociálních práv, zejména na zásadu 17 o začleňování osob se zdravotním postižením a zásadu 18 o právu na dlouhodobou péči,
 - s ohledem na cíl udržitelného rozvoje OSN č. 11.7 týkající se zajištění přístupu k bezpečné a inkluzivní zeleni a veřejnému prostoru,
- A. vzhledem k tomu, že díky své úloze má Petiční výbor zvláštní povinnost chránit práva osob se zdravotním postižením v EU s tím, že výkon jejich základních svobod a práv je zaručen právními předpisy EU a Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením;
- B. vzhledem k tomu, že v EU žije přibližně 87 milionů osob se zdravotním postižením a téměř každý čtvrtý dotázaný občan EU ohlásil určitý stupeň funkčního omezení v

¹ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 164.

důsledku zdravotních problémů²;

- C. vzhledem k tomu, že diskriminace osob se zdravotním postižením v souvislosti se zaměstnáním souvisí s nedostatkem inkluzivního vzdělávání a odborné přípravy, segregací a diskriminací v oblasti bydlení a zdravotní péče a nedostatečnou dostupností dopravy a dalších služeb a produktů;
- D. vzhledem k tomu, že u dětí se zdravotním postižením v EU je nepřiměřeně větší pravděpodobnost, že budou umístěny do ústavní péče, než u dětí bez zdravotního postižení, a je zřejmě mnohem méně pravděpodobné, že pro ně bude prospěšné z úsilí o přechod od ústavní péče k náhradní péči rodinné;
1. zdůrazňuje, že Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (dále jen Úmluva) a doporučení Výboru pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením z roku 2015³ zavazují EU jakožto signatáře této úmluvy, aby ukončila diskriminaci všech osob se zdravotním postižením a stala se vzorem při jejím provádění s cílem zajistit těmto osobám rovné požívání všech lidských práv a plné zapojení do všech oblastí společnosti⁴; vyjadřuje politování nad tím, že navzdory určitému pokroku, jež bylo v posledních letech dosaženo, EU dosud nenaplnila celkový účel Úmluvy; vyzývá orgány EU a členské státy, aby znovu potvrdily svůj závazek, jímž je dosáhnout rovnosti a začlenění osob se zdravotním postižením; považuje její opční protokol za neoddělitelnou součást Úmluvy; zdůrazňuje, že opční protokol nebyl EU a některými členskými státy ratifikován, a naléhavě vyzývá ty členské státy, které jej dosud neratifikovaly, aby tak učinily; vyzývá Radu, aby podnikla nutné kroky k tomu, zajistit přistoupení EU k opčnímu protokolu; vyzývá členské státy, aby prováděly vnitrostátní kampaně ke zvyšování povědomí o problematice zdravotních postižení, jež budou propagovat Úmluvu a strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, a aby určily odpovědné orgány, které budou v tomto ohledu sloužit jako kontaktní místa: zdůrazňuje, že členské státy by měly zajistit, aby se do práce těchto orgánů zapojil významný počet osob se zdravotním postižením;
 2. bere na vědomí pokrok, jež dosáhly členské státy při účinném provádění a monitorování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a při přijímání opatření k zajištění přístupnosti ve snaze splnit normy stanovené touto úmluvou; vyzývá členské státy, aby v souladu s článkem 33 Úmluvy zavedly na všech správních úrovních koordinační mechanismy pro její provádění a monitorování;
 3. zdůrazňuje, že 37 % obyvatel EU ve věku 15 let a starších uvádí, že trpí (středně závažným nebo závažným) fyzickým nebo smyslovým omezením⁵; připomíná, že rozsah a úroveň služeb poskytovaných osobám se zdravotním postižením je nedostatečný, a zdůrazňuje proto, že by tato podpora měla být přizpůsobena individuálním potřebám; vyzývá členské státy, aby zvýšily své úsilí při poskytování podpory osobám se zdravotním postižením v těchto prioritních oblastech: zdraví, vzdělávání, přístupnost, zaměstnanost a pracovní podmínky, nezávislý život,

²Eurostat, „Functional and activity limitations statistics“, zobrazeno dne 6. července 2021.

³ <https://digitallibrary.un.org/record/812354?ln=en>

⁴ Petice č. 1077/2020 a 0226/2021.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Functional_and_activity_limitations_statistics#Functional_and_activity_limitations

koordinace, životní podmínky, sociální ochrana a zvyšování informovanosti;

4. připomíná, že povinnosti vyplývající z Úmluvy a doporučení Výboru pro Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením jsou závazné rovněž pro všechny orgány EU, které jsou odpovědné za zajištění přístupnosti a nediskriminace, a to i v případě zaměstnanců EU se zdravotním postižením nebo pečujících o takové osoby; zdůrazňuje zejména, že by měl být přístupnější petiční portál a že petiční proces by měl být viditelnější pro všechny jednotlivce a organizace v EU, včetně osob se zdravotním postižením; vítá iniciativu Komise týkající se akčního plánu pro přístupnost internetových stránek pro všechny orgány, instituce a jiné subjekty EU s cílem zajistit soulad internetových stránek EU s evropskými normami v oblasti přístupnosti; naléhavě vyzývá orgány EU, aby zlepšily úroveň a kvalitu přístupnosti všech svých budov a přístupnost svých veřejných konzultací, včetně tlumočení do mezinárodních a národních znakových jazyků používaných v EU a vytváření dokumentů v Braillově písmu a ve snadno čitelném jazyce;
5. zdůrazňuje, že nezávislý život jde ruku v ruce se svobodou volby místa bydliště⁶, inkluzivním vzděláním⁷, zárukou demokratických práv⁸, jako je právo volit⁹, přístupem na otevřený trh práce s odpovídající mzdou¹⁰, přiměřenými sociálními dávkami a podpůrnými systémy, přístupem k veřejné infrastruktuře, službám a zboží, zejména v oblasti zdravotní péče, informací a komunikace, dopravy a bankovníctví, tak, aby nikdo nebyl opomenut; vyzývá členské státy, aby zajistily vzájemné uznávání deinstitucionalizace a nezávislého života v komunitě, které umožní zapojení daných osob do společnosti a v němž budou služby poskytovány v komunitě podle individuálních voleb a preferencí; vyzývá členské státy, aby zajistily, že osoby se zdravotním postižením budou mít rovné příležitosti v přístupu k odpovídající podpoře bez ohledu na to, v jaké oblasti žijí, ať už se jedná o městskou, venkovskou či vzdálenou oblast;
6. naléhavě vyzývá Komisi, aby navýšila úsilí o naplňování potřeb osob se zdravotním postižením, jako jsou potřeby vyjádřené v usnesení Parlamentu ze dne 7. října 2021 o ochraně osob se zdravotním postižením prostřednictvím petic: získané poznatky¹¹, včetně zejména potřeby postupného sblížení definic přístupnosti, účasti a života v komunitě jakožto prostředku posílení soudržnosti mezi členskými státy, a v usnesení ze dne 8. července 2020 o právech osob s mentálním postižením během krize COVID-19¹²; vyzývá Komisi, aby využila evropský akt o přístupnosti jako základ k přijetí pevného rámce EU pro přístupné a inkluzivní prostředí s plně přístupnými veřejnými prostory a službami, včetně veřejné dopravy, komunikace a plně přístupné zástavby;
7. zdůrazňuje, že osoby se zdravotním postižením jsou nejčastěji vystavovány různým formám diskriminace ve všech oblastech života, a zejména osoby s mentálním, psychosociálním a duševním postižením a ženy a dívky, migranti a příslušníci

6 Petice č. 0988/2020.

7 Petice č. 1340/2020 a 1529/2020.

8 Petice č. 1132/2016.

9 Petice č. 1135/2021; Zpráva Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 20. března 2019 o skutečných právech osob se zdravotním postižením volit ve volbách do Evropského parlamentu.

10 Petice č. 0608/2020 a 1280/2021.

11 Úř. věst. C 132, 24.3.2022, s. 129.

12 Úř. věst. C 371, 15.9.2021, s. 6.

komunity LGBTIQ se zdravotním postižením; vyjadřuje politování nad tím, že EU ve svých právních předpisech a politikách nepřijala dostatečná opatření k řešení otázek rovnosti a nediskriminace; vyzývá ke zlepšení antidiskriminačních právních předpisů posílením orgánů pro rovné zacházení s cílem chránit práva osob se zdravotním postižením a k tomu, aby byla v Radě odblokována¹³ navrhovaná horizontální antidiskriminační směrnice, která by poskytla větší ochranu proti diskriminaci všeho druhu prostřednictvím horizontálního přístupu; vyzývá rovněž k zajištění odpovídajících opatření navazujících na evropský akční rámec pro duševní zdraví a pohodu a ke zlepšení „kompasu EU pro činnost v oblasti duševního zdraví a pohody“;

8. naléhavě vyzývá Komisi, aby provedla průřezový a komplexní přezkum právních předpisů EU s cílem zajistit jejich plnou harmonizaci s ustanoveními Úmluvy, a to i prostřednictvím bezodkladného přijetí plánu, jenž bude podrobně popisovat celkovou strategii pro dosažení tohoto cíle;
9. zdůrazňuje zásadní význam posílení opatření zaměřených na plné dodržování lidských práv a základních svobod osob se zdravotním postižením a odstranění veškerých překážek, které jim brání v plném a rovném zapojení do společnosti; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že veškerá opatření k provádění strategie EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU budou plně v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením;
10. důrazně odsuzuje násilí páchané na ženách a zdůrazňuje jeho celoživotní dopady na jejich fyzické a duševní zdraví; je velmi znepokojen tím, že násilí páchané na ženách ohrožuje bezpečnost více než 250 milionů žen v EU, přičemž ženy se zdravotním postižením čelí 2krát až 5krát vyššímu riziku, že budou oběťmi násilí; vyzývá Radu, aby prioritně dokončila práci na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí páchaného na ženách a domácího násilí (Istanbulské úmluvy) ze strany EU s cílem posílit celkové úsilí v boji proti násilí, kterému čelí všechny ženy, podpořit všechny jeho oběti, a tím rovněž přispět k náležitému provádění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen;
11. zdůrazňuje, že osoby se zdravotním postižením často čelí nepřiměřeným překážkám při výkonu svého práva na volný pohyb z pracovních důvodů; konstatuje, že členské státy mezi sebou status osoby se zdravotním postižením vzájemně neuznávají; vyzývá k tomu, aby byl ve všech členských státech uznáván evropský průkaz osob se zdravotním postižením, který by pokrýval všechny oblasti života, včetně dopravy, a vyzývá Komisi, aby rozšířila oblast působnosti tohoto průkazu EU pro osoby se zdravotním postižením tak, aby pro ně byla zajištěna svoboda pohybu;
12. poukazuje na to, že nejčastější obavy předkladatelů petic ohledně rovných práv osob se zdravotním postižením se týkají přístupnosti a sociální ochrany spolu se zaměstnaneckými právy a právem na nezávislý život v komunitě; je mimořádně znepokojen tím, že osoby se zdravotním postižením stále neúměrně trpí nezaměstnaností; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné provést průzkum oblasti chráněných dílen a získat přehled o tom, kolik osob se zdravotním postižením včetně žen se zdravotním postižením je zaměstnáno na otevřeném trhu práce; zdůrazňuje, že chráněné dílny by měly usilovat o dodržování práv osob se zdravotním postižením a měly by

¹³Petice č. 0164/2020 a 0226/2021.

sloužit jako krok na cestě k začlenění a přechodu na otevřený trh práce; důrazně vybízí členské státy, aby zavedly proaktivní opatření a nabízely pobídky pro podniky, jež zaměstnávají osoby se zdravotním postižením, s cílem podpořit inkluzivní pracoviště; připomíná, že krize COVID-19 podnítila práci na dálku, která by mohla osobám se zdravotním postižením poskytnout širší přístup k zaměstnání; zdůrazňuje však, že by se tím neměly omezovat možnosti osob se zdravotním postižením pracovat v místě zaměstnání, neboť jinak by byly zbaveny své svobody volby a potenciálně by to mohlo vést ke snížení přístupnosti zastavěného prostředí a dopravy; naléhavě vyzývá členské státy, aby přijaly přísná opatření k řešení nezaměstnanosti a rozdílů v platbách, zejména v případě žen se zdravotním postižením¹⁴;

13. připomíná, že v zájmu vypracování vhodných a účinných politik a nalezení řešení přízpusobených potřebám osob se zdravotním postižením v celé jejich rozmanitosti v EU jsou zapotřebí srovnatelné a spolehlivé údaje z celé EU; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby zintenzivnily své úsilí o vytvoření společného rámce pro evropské statistiky týkající se jednotlivců a domácností s cílem shromažďovat spolehlivé údaje o účasti osob se zdravotním postižením na různých úrovních a typech vzdělávání a práce a v sociálním životě (rovněž rozčleněné podle pohlaví);
14. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné provést studii a výzkum s cílem shromáždit údaje rozčleněné podle různých druhů zdravotního postižení a různých překážek, jimž různé skupiny osob se zdravotním postižením čelí, zejména při snaze o přístup na trh práce, což by značně zlepšilo pochopení toho, jak nezaměstnanost osoby se zdravotním postižením ovlivňuje, a pomohlo by Komisi a členským státům v jejich cíli a úsilí o zlepšení výsledků osob se zdravotním postižením v EU na pracovním trhu;
15. zdůrazňuje, že náklady na život se zdravotním postižením jsou jednou z největších výzev, s nimiž se osoby se zdravotním postižením potýkají; v této souvislosti zdůrazňuje, že je naléhavě nutné shromažďovat údaje za účelem další analýzy problému životních nákladů osob se zdravotním postižením; zdůrazňuje, že tyto údaje pomohou k pochopení, proč jsou osoby se zdravotním postižením tak neúměrně postiženy chudobou a proč může být tak problematická a nebezpečná otázka ztráty příspěvku v invaliditě, když určitá osoba začne pobírat mzdu; zdůrazňuje, že ztráta příspěvku v invaliditě v důsledku přijetí placené práce je jedním z hlavních důvodů, proč osoby se zdravotním postižením nemohou snadno přejít na trh práce, protože jsou nejvíce ohroženy rizikem chudoby pracujících;
16. připomíná vysoký počet občanů EU, kterým je z důvodu jejich zdravotního postižení nebo problémů s duševním zdravím odpíráno právo účastnit se voleb, včetně voleb do Evropského parlamentu; naléhavě vyzývá Komisi, aby zejména s ohledem na příští volby do Evropského parlamentu v roce 2024 spolupracovala v rámci Evropské sítě pro volební spolupráci s členskými státy s cílem zaručit demokratická práva osob se zdravotním postižením, včetně osob s mentálním a psychosociálním postižením, a to tím, že zajistí, aby volební postupy, materiály a zařízení byly snadno přístupné a aby byla aktivně podporována účast na veřejném a politickém životě;
17. zdůrazňuje, že reforma volebního práva EU by představovala první reakci na potřebu

Petice č. 0608/2020, 1139/2021, 0226/21 a 0070/2022.

zaručit osobám se zdravotním postižením právo volit ve všech členských státech;

18. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby ve veřejném i soukromém sektoru zavedly zaměstnanecké kvóty pro osoby se zdravotním postižením s cílem podpořit inkluzivnost v zaměstnání;
19. naléhavě vyzývá členské státy, aby zlepšily přístupnost budov, dopravy a komunikace, a to včetně přístupnosti internetových stránek, a odstranily fyzické, digitální, logistické a sociální překážky ve všech oblastech s cílem plně chránit všechna základní práva osob se zdravotním postižením a zajistit jejich aktivní a rovné zapojení do společnosti; připomíná, že členské státy musí urychlit provedení evropského aktu o přístupnosti¹⁵; vyzývá Komisi, aby využila iniciativu Nový evropský Bauhaus k propagaci a podpoře řešení v oblasti bydlení založených na přístupu design pro všechny, jenž osobám se zdravotním postižením umožní žít doma a zůstat aktivní ve společnosti;
20. vyzývá členské státy, aby plně provedly a průběžně monitorovaly všechny právní předpisy týkající se přístupnosti, včetně směrnice (EU) 2019/882 (evropský akt přístupnosti) s cílem účinně a definitivně odstranit překážky pro pracovníky se zdravotním postižením a zajistit a zlepšit dostupnost přístupných služeb a vhodnost podmínek, za nichž jsou tyto služby poskytovány; vyzývá v této souvislosti členské státy, aby při provádění evropského aktu o přístupnosti ve svých vnitrostátních právních předpisech zvažily propojení mezi přístupností služeb a přístupností zastavěného prostředí;
21. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily odstranění architektonických překážek uvnitř i vně budov a ve všech veřejných a soukromých prostorách; dále doporučuje, aby zajistily, že nebudou vytvářeny žádné nové překážky přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením;
22. připomíná členským státům, že pro důstojný život všech osob se zdravotním postižením jsou nezbytné nezávislý život, kvalitní sociální služby a služby zaměstnanosti, přiměřená sociální ochrana a posílená sociální ekonomika, jak je zdůrazněno ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021-2030;
23. připomíná, že přístupnost by měla jít ruku v ruce s odpovídající infrastrukturou; vybízí členské státy, aby zvýšily výdaje z fondu ESF+, EFRR a Fondu pro spravedlivou transformaci na přizpůsobení veřejné infrastruktury, včetně dopravy, a veřejných prostor pro všechny;
24. zdůrazňuje, že právní předpisy ve většině zemí EU podporují nezávislý způsob života, ale že existují závažné nedostatky v jejich provádění, zejména ve venkovských oblastech;
25. připomíná, že předkladatelé petic opakovaně poukazují na omezení přístupu osob se zdravotním postižením ke vzdělání, a to zejména během krizí jako pandemie COVID-19; zdůrazňuje, že děti se zdravotním postižením, včetně dětí s mentálním postižením, mají právo na inkluzivní vzdělávání za stejných podmínek jako ostatní děti, včetně možnosti přístupu do běžných škol, jak je stanoveno v článku 24 Úmluvy o právech

¹⁵ Petice č. 0954/2019, 1491/2020, 1135/21 a 1213/2021.

osob se zdravotním postižením, a zejména do vzdělávacích zařízení, kde se žáci a studenti všech schopností učí společně ve stejném školním prostředí, v souladu s potřebou, aby se vzdělávací systémy přizpůsobovaly potřebám dětí se zdravotním postižením, a nikoli naopak; připomíná, že je v této souvislosti třeba provést přiměřené úpravy a zajistit odpovídající počet učitelů a vychovatelů; vyzývá členské státy, aby dále zvyšovaly kapacitu svých vzdělávacích systémů, pokud jde o poskytování vysoce kvalitního a přístupného vzdělávání pro všechny jeho účastníky, a to prosazováním konkrétních opatření a individualizovanou podporou, jakou představují přístupné a přizpůsobené osnovy, a aby zajistily, že budou případně navrženy a používány přístupné digitální nástroje¹⁶; vybízí členské státy, aby se zdržovaly segregace studentů a poskytovaly dostatečnou finanční a specializovanou podporu inkluzivnímu vzdělávání ve školách, v terciárním vzdělávání a v příslušných programech (včetně programu Erasmus+, Discover EU a Evropského sboru solidarity);

26. vyzývá ke shromažďování údajů týkajících se zdravotních postižení za celou Unii s využitím přístupu založeného na lidských právech i údajů o dopadech krize COVID-19 na osoby se zdravotním postižením, a to s cílem poskytnout údaje potřebné k rozšíření rychlého posuzování a k urychlenému vypracování strategií a přípravě intervencí společně s členskými státy, s cílem zabývat se odporem, pokud jde o práva osob se zdravotním postižením a o vývoj, k němuž došlo v důsledku provádění opatření proti šíření onemocnění COVID-19;
27. zdůrazňuje, že děti se zdravotním postižením jsou i nadále nepřiměřeně zastoupeny v ústavní péči, zůstávají dlouhodobě nebo trvale v ústavěch a čelí vysoké míře diskriminace a zanedbávání;
28. připomíná, že se ve strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 navrhuje vytvoření evropského průkazu osob se zdravotním postižením, který by byl uznáván ve všech členských státech, do konce roku 2023; zdůrazňuje, že pokud jde o zavedení evropského průkazu osob se zdravotním postižením¹⁷, je důležité urychleně jednat; je přesvědčen, že tento průkaz bude klíčovým nástrojem, jenž pomůže osobám se zdravotním postižením uplatňovat jejich právo na volný pohyb v bezbariérové Evropě, a že by proto měl být ve všech členských státech povinný;
29. je hluboce znepokojen vysokou mírou nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením, zejména žen, ve srovnání s jinými skupinami v EU;
30. vyzývá Komisi a členské státy, aby investovaly do školení odborníků, pokud jde o potřeby osob se zdravotním postižením; opakuje, že provádění příslušných programů financování EU a přidělování finančních prostředků v rámci těchto programů by mělo přispívat k přechodu na inkluzivní vzdělávání; zdůrazňuje, že osobám se zdravotním postižením by měl být zaručen přístup ke vzdělání, a to i během krizí jako pandemie COVID-19 a další, a členské státy by měly bojovat proti všem formám diskriminace a vyloučení v této oblasti;
31. vyzývá Komisi a členské státy, aby odstranily veškeré fyzické, právní a pedagogické překážky, které brání rovnému přístupu učitelů a studentů se zdravotním postižením a

¹⁶ Petice č. 0956/2018 a 1340/2020.

¹⁷ Petice č. 1249/2014.

zvláštními potřebami ke vzdělávacím a výukovým prostředím;

32. opakuje, že osoby se zdravotním postižením, včetně osob s mentálním a psychosociálním postižením, by měly mít právo na nejvyšší dosažitelný stav fyzického i duševního zdraví a přístup ke zdravotní péči bez diskriminace a ve stejném rozsahu a kvalitě jako ostatní občané EU¹⁸; vyjadřuje politování nad nerovným přístupem k posuzování skrytých postižení jako například specifických poruch učení, mezi něž patří dyslexie a dyskalkulie; vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly společné pokyny pro postižení v oblasti učení a uplatňovaly inkluzivní vzdělávací politiky, které zajistí rovný přístup pro žáky a studenty se zdravotním postižením; vyzývá členské státy, aby namísto toho, aby osoby s duševním postižením připravovaly o způsobilost k právním úkonům, zvážily přechod k podporovaným systémům rozhodování;
33. Zdůrazňuje, že během pandemie COVID-19 se objevily závažné nedostatky ve schopnosti a připravenosti systémů zdravotní a sociální péče různých členských států, aby mohly odpovídajícím způsobem podporovat osoby se zdravotním postižením, včetně osob s mentálním postižením, a to kvůli nedostatku zdrojů, nedostatečné správě a nedostatečnému zapojení osob se zdravotním postižením do plánování opatření proti šíření viru a poskytování nezbytné pomoci; je pevně přesvědčen, že členské státy musí výrazně zlepšit své systémy zdravotní a sociální péče tím, že budou řešit všechny stávající nedostatky, aby zajistily, že i během krize bude poskytována plná podpora všem, a zejména těm nejzranitelnějším, a tím bude zajištěna odpovídající ochrana zdraví a sociálních práv všech;
34. zdůrazňuje naléhavou potřebu právních předpisů EU zaměřených na ochranu občanů v EU před všemi formami diskriminace a je přesvědčen, že je to prvořadé pro správné provádění politik Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením; vyzývá k přijetí horizontální antidiskriminační směrnice EU, kterou předložila Komise v roce 2008; vyzývá Komisi, aby co nejdříve představila alternativní řešení s cílem pokročit v boji proti diskriminaci v celé EU a ve všech oblastech života;
35. vyzývá Komisi, aby zavedla soubor opatření doporučených evropským veřejným ochráncem práv v jeho šetření ve věci OI/2/2021/MHZ¹⁹ s cílem zajistit, aby využívání strukturálních a investičních fondů EU a fondů v rámci facility na podporu oživení a odolnosti členskými státy bylo v souladu s povinnostmi EU vyplývajícími z Úmluvy, pokud jde o prosazování práva osob se zdravotním postižením na nezávislý život;
36. zdůrazňuje, že členské státy by měly přijmout opatření na posílení ochrany osob se zdravotním postižením před diskriminací;
37. zdůrazňuje význam probíhajících legislativních procesů pro regulaci digitálních platforem a služeb a umělé inteligence, neboť se týkají práv osob se zdravotním postižením; zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité lépe zajistit soulad těchto právních předpisů s Úmluvou a zlepšit přístupnost digitálních technologií pro osoby se zdravotním postižením;
38. vyzývá Komisi, aby provedla komplexní aktualizaci strategie EU pro pomoc osobám se

¹⁸Petice č. 0687/2020 a 0470/2020.

¹⁹ <https://www.ombudsman.europa.eu/cs/decision/cs/155353>

zdravotním postižením a programů financování s cílem dosáhnout plného souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením prostřednictvím konstruktivního zapojení organizací zdravotně postižených; vyzývá Komisi a členské státy, aby zapojily organizace zdravotně postižených do dialogu a do všech fází provádění strategie pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021-2030;

39. zdůrazňuje, že Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením nedávno zjistil, že osoby se zdravotním postižením v Maďarsku nemají kvůli svému zdravotnímu postižení mechanismus pro přijímání samostatných rozhodnutí, a doporučil Maďarsku, aby změnilo své právní předpisy s cílem zajistit, aby mechanismy podporovaného rozhodování v této zemi respektovaly důstojnost, autonomii, vůli a preference osob se zdravotním postižením při výkonu jejich právní způsobilosti; zdůrazňuje, že tento výbor rovněž zdůraznil význam poskytování podpory osobám se zdravotním postižením k tomu, aby mohly žít nezávisle a rovnocenně s ostatními v komunitě, bez ohledu na druh jejich zdravotního postižení, a navrhl, aby Maďarsko přepracovalo svá opatření a přesměřovalo své úsilí a prostředky na komunitní podpůrné služby; je pevně přesvědčen, že maďarské orgány musí doporučení výboru plně, důsledně a rychle provést;
40. připomíná členským státům cíl udržitelného rozvoje OSN č. 11.7, jehož záměrem je zajistit do roku 2030 všeobecný přístup k bezpečné, inkluzivní a přístupné zeleni a veřejnému prostoru, zejména pro děti a ženy, osoby se zdravotním postižením a starší osoby;
41. naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily, že osoby se zdravotním postižením budou zapojeny do procesu tvorby politik bez jakýchkoli omezení; konstatuje, že Úmluva vyžaduje plné zapojení osob se zdravotním postižením do tvorby politik, což znamená umožnit jim podílet se na tvorbě politik a rozhodování ve všech oblastech na úrovni EU i na vnitrostátní a místní úrovni a být na nich zastoupeny, a to v souladu se zásadou začleňování hlediska zdravotního postižení;
42. naléhavě vyzývá k urychlené revizi směrnice o rovnosti v zaměstnání s cílem ji plně harmonizovat s ustanoveními Úmluvy a zavést participativní proces, jehož cílem bude zajistit přímé a plné zapojení reprezentativních organizací a plné zastoupení občanské společnosti v podobě organizací pro osoby se zdravotním postižením do celkového rozhodovacího procesu;
43. zdůrazňuje, že je třeba posílit výzkum a inovace v oblasti technologií pro přístupnost s cílem posílit inkluzivnost pro osoby se zdravotním postižením;
44. vyzývá Komisi a členské státy, aby investovaly do veřejné vzdělávací infrastruktury a do odborné přípravy a odborného vzdělávání pro pracovníky ve vzdělávání s cílem zajistit, aby byly uspokojovány vzdělávací a rozvojové potřeby dětí a studentů se zdravotním postižením;
45. vyzývá Komisi a členské státy, aby v souladu s článkem 30 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením zajistily a podporovaly právo osob se zdravotním postižením účastnit se kulturního života, včetně přístupu ke kulturním materiálům v přístupných formátech, jakož i k televizním programům, filmům, divadelním a dalším kulturním aktivitám v přístupných formátech; zdůrazňuje, že je důležité zlepšovat přístup osob se

zdravotním postižením k lokalitám kulturního dědictví;

46. připomíná, že poučení z pandemie, pokud jde o to, jak kultura prospěla osobám se zdravotním postižením, jakož i společnosti jako celku, by mělo vést k další podpoře přístupu osob se zdravotním postižením ke kultuře tím, že se zajistí zvláštní příslušné finanční prostředky a rozšíří horizontální přístup osob se zdravotním postižením k financování kulturních činností, a to v co největším počtu programů financování EU, přičemž je třeba zajistit, aby v možných budoucích krizích již byly zavedené mechanismy pro zajištění odpovídajícího přístupu ke kultuře pro osoby se zdravotním postižením podle potřeb;

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	13.7.2022
Výsledek konečného hlasování	+ : 21 - : 0 0 : 3
Členové přítomní při konečném hlasování	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Alexander Bernhuber, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Ibán García Del Blanco, Vlad Gheorghe, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Frédérique Ries, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Tatjana Ždanoka
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Mara Bizzotto, Jarosław Duda, Angel Dzhambazki, Maite Pagazaurtundúa
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Mazaly Aguilar, Francisco Guerreiro

**JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

21	+
NI	Tatjana Ždanoka
PPE	Alexander Bernhuber, Jarosław Duda, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Dolors Montserrat, Loránt Vincze
Renew	Vlad Gheorghe, Ulrike Müller, Maite Pagazaurtundúa, Frédérique Ries, Michal Wiezik
S&D	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Ibán García Del Blanco, Cristina Maestre Martín De Almagro
Verts/ALE	Eleonora Evi, Francisco Guerreiro

0	-

3	0
ECR	Mazaly Aguilar, Angel Dzhambazki
ID	Mara Bizzotto

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

17.5.2022

DOPIS VÝBORU PRO KULTURU A VZDĚLÁVÁNÍ

Pan Juan Fernando López Aguilar
předseda
Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci
BRUSEL

Věc: Stanovisko na téma „Za stejná práva osob se zdravotním postižením“
(2022/2026(INI))

Vážený pane předsedo,

Výbor pro kulturu a vzdělávání byl v rámci daného postupu pověřen, aby Vašemu výboru předložil stanovisko. Výbor se na své schůzi dne 26. ledna 2022 rozhodl předat toto stanovisko ve formě dopisu.

Výbor projednal tuto záležitost na své schůzi dne 17. května 2022. Na této schůzi¹ rovněž přijal stanovisko.

S pozdravem

Sabine Verheyen

¹ Konečného hlasování se zúčastnili: Sabine Verheyen (předsedkyně a zpravodajka), Dace Melbārde (místopředsedkyně), Victor Negrescu (místopředseda), Michaela Šojdrová (místopředsedkyně), Asim Ademov, Christine Anderson, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Alexis Georgoulis, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Elżbieta Kruk, Peter Pollák, Diana Riba i Giner, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Sabine Verheyen, Viola Von Cramon-Taubadel, Maria Walsh, Theodoros Zagorakis, Milan Zver.

NÁVRHY

- A. zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou hrají vzdělávání, kultura a sport při integraci osob se zdravotním postižením. Zároveň se jedná o nástroje, které podporují jejich úplné osobní naplnění a aktivní účast ve společnosti;
- B. vyzývá členské státy, aby zvýšily investice a využily možností financování, které nabízí Erasmus+ a jeho stěžejní programy, jako jsou pedagogické akademie, Evropský sbor solidarity a Kreativní Evropa, s cílem snížit nerovnosti mezi lidmi se zdravotním postižením a lidmi bez postižení; připomíná silný inkluzivní rozměr těchto tří programů a jejich multiplikační účinek na evropské a vnitrostátní politiky v oblasti zdravotního postižení;
- C. je znepokojen tím, že pandemie COVID-19 ztížila žákům se zdravotním postižením přístup ke vzdělávání a poukázala na to, že koncepce inkluzivního vzdělávání ještě v mnoha členských státech není realitou; vyzývá členské státy, aby při provádění svých politik v oblasti vzdělávání věnovaly zvláštní pozornost potřebám žáků se zdravotním postižením; v této souvislosti připomíná, že strategický rámec Evropského prostoru vzdělávání (EHP) (2021–2030) se zaměřuje na inkluzivní vzdělávání a celoživotní učení;
- D. trvá na tom, aby členské státy upřednostňovaly v systémech vzdělávání a odborné přípravy opatření prevence, včasného odhalení a rehabilitace a zároveň podporovaly individuální a komunitní přístup k integraci a přijímání osob s jakýmkoli druhem zdravotního postižení nebo poruchy učení;
- E. zdůrazňuje význam vytváření politik, které zajistí, aby osoby se zdravotním postižením měly stejné příležitosti a stejný přístup ke kvalitnímu digitálnímu vzdělávání; vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly konkrétní strategie začleňování žáků se zdravotním postižením a zvýšily své snahy o prezentaci a sdílení osvědčených zkušeností s tím, jak lépe začlenit studenty se zdravotním postižením do systému vzdělávání a odborné přípravy;
- F. vyzývá Komisi a členské státy, aby spolupracovaly v oblastech IKT, které mohou přinést skutečné výhody osobám se zdravotním postižením a souvisejícím podpůrným a zdravotnickým službám; vyzývá k tomu, aby iniciativy v oblasti IKT přijaté během pandemie COVID-19 byly vyhodnoceny a využívány k usnadnění přístupu osob se zdravotním postižením ke vzdělání;
- G. vyzývá členské státy, aby omezily překážky, které brání lidem se zdravotním postižením v účasti na volnočasových, kulturních a sportovních aktivitách, aby vypracovaly politiky přizpůsobené jejich potřebám, které by podporovaly lepší přístup ke kulturním a fyzickým aktivitám a širší účast na nich, a aby podporovaly výstavbu přístupných sportovišť; zdůrazňuje, že je třeba strukturovaně sdílet osvědčené postupy, například zřízením specializované platformy;
- H. zdůrazňuje význam kampaní šířících informace a osvětu mezi širokou veřejností a specializovaných školení pro příslušné aktéry zaměřených na práva a potřeby osob se zdravotním postižením, zejména pokud jde o vzdělávání, odbornou přípravu a vstup na pracovní trh;
- I. vyzývá členské státy, aby zajistily, že osoby se zdravotním postižením budou mít

spravedlivé zastoupení v médiích, a připomíná, že je nutné řádně provést směrnici o audiovizuálních mediálních službách, zejména pokud jde o její ustanovení týkající se právě těchto osob.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	17.11.2022
Výsledek konečného hlasování	+: 44 -: 1 0: 5
Členové přítomní při konečném hlasování	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Caterina Chinnici, Clare Daly, Lena Düpont, Nicolaus Fest, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Theresa Muigg, Emil Radev, Diana Riba i Giner, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Yana Toom, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Anne-Sophie Pelletier, Silvia Sardone, Róza Thun und Hohenstein, Dragoș Tudorache, Miguel Urbán Crespo, Petar Vitanov
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Jordi Cañas, Radan Kanev, David Lega, Javier Nart

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

44	+
PPE	Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Karolin Braunsberger-Reinhold, Lena Düpont, Radan Kanev, David Lega, Jeroen Lenaers, Nadine Morano, Emil Radev, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
RENEW	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Jordi Cañas, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Javier Nart, Róza Thun und Hohenstein, Yana Toom, Dragoş Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Theresa Muigg, Isabel Santos, Birgit Sippel, Petar Vitanov
THE LEFT	Malin Björk, Clare Daly, Anne-Sophie Pelletier, Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

1	-
ID	Nicolaus Fest

5	0
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Vincenzo Sofo, Jadwiga Wiśniewska
ID	Silvia Sardone

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se